

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* О. Ворошилов, С. Горова, В. Пальчук, І. Соколова. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz@pochta.ru, www.nbu.gov.ua/siaz.htm. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 43
(17 червня 2014 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРИ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА	18
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	23
ПОЛІТИКА.....	32
ЕКОНОМІКА	37
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ	41
СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	41

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Президент України П. Порошенко: «Ключовий елемент мирного плану – децентралізація влади»

*З виступу на засіданні Ради національної безпеки і оборони України
16 липня*

...У нас сьогодні засідання Ради національної безпеки і оборони відбувається за надзвичайних обставин, і порядок денний, який був сформований, передбачає аналіз поточної ситуації, яка склалася на території Донецької та Луганської областей.

...Відповідно до тих рішень, які сьогодні будуть прийняті Радою національної безпеки і оборони, буде запропоновано припинення вогню як початок реалізації мирного плану Президента. Я також сподіваюся, що нам вдасться все зробити, щоб це прозвучало вже на цьому тижні, і ми очікуємо дуже скоординованих дій всіх представників української влади і рішуче схвалення мирних ініціатив Президента мешканцями Донецька, мешканцями Луганська, що дає можливість мирного вирішення ситуації на Донбасі.

Я хочу наголосити, що час дії припинення вогню буде обмежений. Безвідповідально сьогодні втягуватись в затяжний переговорний процес, бо нам не потрібні переговори заради переговорів. Нам сьогодні конче потрібно, щоб ми вийшли на режим, коли, з одного боку, ми зможемо гарантувати безпеку всім, хто живе в Донецьку і Луганську, ми зможемо гарантувати захист від мародерства, і сприяти процесу роззброєння, за яким послідує рішення щодо амністії або захисту від кримінальної відповідальності тих осіб, які не скоїли важких злочинів, на чиїх руках немає крові.

Левову частину мирного плану ми, наша команда, виклали під час моєї інавгураційної промови Президента. Там є і ключові елементи децентралізації влади. Хочу вам сказати, що ми обговорили і з Прем'єр-міністром України, і з Головою Верховної Ради конституційні зміни. Я думаю, що на цьому тижні проект змін до Конституції мною буде підписаний і внесений до парламенту. Також сподіваюся, що цього тижня він буде направлений до Венеціанської комісії.

Цей проект змін до Конституції передбачає ключовий елемент мирного плану – децентралізацію влади. Децентралізація влади, над якою багато працював український уряд, основи концепції якої було розроблено зі мною. Я впевнений, що таким чином делегування значної частини президентських повноважень територіальним громадам дозволить сьогодні взяти на себе і відповідальність, і напрями щодо розвитку регіонів саме територіальним громадам і місцевим радам, які будуть обрані вже з новими повноваженнями і які будуть мати можливість формувати виконкоми.

Я переконаний, що лєвова частина проблем, починаючи з проблем застосування мови, включаючи російську мову, на території громади – це

будуть повноваження місцевих органів влади. Значна частина гуманітарних питань, значне розширення бюджетних можливостей буде кореспондуватися із значним підвищенням відповідальності територіальних громад.

Також передбачається, що одразу ж після прийняття мирного плану і змін до Конституції мають бути проведені дострокові місцеві вибори у Донецьку і Луганську для того, щоб громада мала можливість сформувати своїх представників і в такий спосіб дати владні повноваження, з якими б вони несли відповідальність за мир, спокій, злагоду на території громади.

Активне і рішуче укріплення боєздатності Збройних сил України також буде ключовим елементом моєї президентської політики, і ми зможемо сьогодні гарантувати недоторканність кордонів України, в тому числі на ділянці кордону з Російською Федерацією.

Ви знаєте, що одним із пунктів сьогоднішнього засідання РНБО є завершення процесу повернення контролю над ділянкою кордону України з Російською Федерацією. Можу констатувати, що за останній тиждень досягнуті рішучі зміни в ситуації на цій ділянці кордону. Більше ніж на 250 км кордону повернутий контроль, встановлені блокпости. За моїм дорученням сьогодні секретар РНБО провів відповідну прес-конференцію з визначенням нових блокпостів, нових пунктів розташування Збройних сил спільно з прикордонниками, які сьогодні дозволяють стверджувати, що шляхи потрапляння до української території збройних підрозділів, танків, систем залпового вогню, артилерії, яка ще нещодавно вільно перетинала кордон – сьогодні на двох найбільш небезпечних ділянках цей шлях закрито. І ми рішучими діями на цьому тижні збираємося відновити безпеку на державному кордоні. Я сподіваюсь, що нам це вдасться зробити в повному обсязі. Відверто кажу, що це є єдиним стримуючим моментом для запровадження режиму припинення вогню. Як тільки кордон буде закритий, одразу ж ми можемо проголошувати систему припинення вогню. Оголошувати припинення вогню на відкритому кордоні є безвідповідально до ситуації, яка складається у Донецьку і Луганську. І сьогодні, я ще раз кажу, рівень боєздатності, рівень рішучості Збройних сил, прикордонників, Національної гвардії дає мені підстави для стриманого оптимізму щодо термінів запровадження *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 16.06).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

В. Пальчук, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. наук із соц. комунікацій

Зміни до Конституції України: початок конституційної реформи чи перерозподіл владних повноважень

Конституційні зміни, запропоновані спеціальною парламентською комісією до Основного закону та відправлені на експертизу до Венеціанської

комісії, обумовлені необхідністю проведення реформи з огляду на потребу кардинально змінити систему влади в Україні. Сам текст змін до Конституції, незважаючи на заяви голови спеціальної Конституційної комісії ВРУ Р. Князевича про врахування всіх пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, зумовив виникнення запитань в експертів і громадськості. У першу чергу ці питання стосувалися перерозподілу повноважень між гілками влади. У запропонованих змінах до Конституції повністю змінено логіку взаємовідносин між парламентом, Президентом і виконавчою владою. Роль парламенту в цій трійці значно посилюється. Натомість майбутній глава держави в багатьох питаннях перетворюється в символічну фігуру.

Категорично проти обмеження повноважень Президента виступають представники УДАРу і «Свободи». «Наскільки я розумію, це лише проект “Батьківщини” і Партії регіонів. “Свобода”, комуністи і УДАР за нього не голосували. Зрозуміло, що ті, хто голосував за ці конституційні зміни, хочуть ослабити інститут президентства», – вважає народний депутат від УДАРу В. Карпунцов. За його словами, УДАР лобіює інший принцип і формування уряду, і розподілу повноважень. Народні депутати від «Свободи» також не в захопленні від запропонованої редакції Конституції України. Віце-спікер ВРУ Р. Кошулинський стверджує, що його політична сила виступає за сильного Президента, та запевняє, що Верховна Рада в цьому складі не відповідає суспільним настроям й обмежувати повноваження Президента не повинна. До того ж «якщо ми говоримо про децентралізацію, то говоримо про значний вплив громадян на владу, але я не побачив жодної пропозиції в цьому напрямі», – зазначив він.

Не сприймає зміни до Основного закону в запропонованій редакції й ряд експертів. Зокрема, політолог В. Фесенко вважає, що цим проектом змін у Конституцію влада себе зганьбила: «Ця табличка (порівняльна таблиця змін до Конституції. – Авт.) – неприпустима річ, тому що не таблицю потрібно пред'являти громадськості, і то за витоком інформації, завдяки журналістам, а офіційний проект Конституції. А так щось направили у Венеціанську комісію, а громадськість нічого не знає. Помилкою я це називаю не тільки через непрозорість: якщо Президент вибирається на всенародному голосуванні, то це має бути значуща фігура з повноваженнями. А перетворення Президента в декоративну фігуру в умовах сьогоденної політичної кризи, коли Президент має відігравати ключову роль у системі національної безпеки і зовнішньої політики... Це політиканські ігри, які грають на руку зовнішньому агресору. Ці пропозиції не виводять країну із кризи, а можуть тільки посилити її. Цей проект Конституції мертвий, як і цей склад парламенту».

Водночас позитивним сигналом для громадськості стало рішення депутатів ВРУ стосовно того, що ті розділи, які передбачають необхідність затвердження їх на всеукраїнському референдумі, не можуть бути предметом розгляду Конституційної комісії. «Ми сконцентрувалися на трьох основних блоках конституційних змін. Це питання удосконалення парламентсько-президентської моделі, це питання децентралізації влади і питання судової

гілки влади», – пояснив Р. Князевич. В експертному середовищі погоджуються з такими кроками, звертаючи увагу на негативні наслідки зміни форми правління. Так, І. Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ, зазначає: «Коли ми говоримо про форми правління, у першу чергу треба дати відповідь на запитання: можемо чи не можемо ми змінювати форму правління? Мені здається, сьогодні ми маємо досить прозору, просту ситуацію. Ми не можемо переходити до президентської республіки, оскільки цього нам не дозволить суспільство після тих подій, які ми пережили. Ми не можемо переходити до парламентської республіки, тому що ми не маємо системи політичних партій, які користуються високою довірою в суспільстві. Ми не маємо незалежної авторитетної судової влади, яка в парламентській республіці виступає єдиною противагою, єдиною альтернативою парламентській більшості. У нас такої альтернативи фактично немає. Ми змушені залишатись на засадах змішаної республіки».

На думку експертів, модель змішаної республіки характеризується трьома основними критеріями. Президент республіки обирається на загальних виборах. Він наділений дійсно вагомими повноваженнями і поряд з ним є Прем'єр-міністр, який здійснює виконавчу владу, якщо тільки парламент не висловить йому недовіру. З цих позицій треба й виходити, шукаючи вдосконалення форми правління в Конституції України.

О. Петришин, доктор юридичних наук, професор, віце-президент Національної академії правових наук України, зі свого боку, зазначив, що питання форми правління вже вирішено на рівні Конституційної Асамблеї. Краще змішана форма для всіх. «Я вважаю це правильним, і тут треба поставити крапку. Я, наприклад, на наукових конференціях завжди запитую: яка президентська республіка може бути в Європі? Ну, немає в Європі жодної системи президентської форми правління! Ми хочемо насмішити світ?» – пояснив він.

У ряду експертів виникли сумніви щодо доцільності тих змін до положень Основного закону, що стосуються кандидатів у депутати та на пост Президента. У порівняльній таблиці до проекту закону України «Про внесення змін до Конституції України», відповідно до запропонованих змін, народним депутатом і Президентом України можуть бути громадяни із судимістю. Обмеження стосуються лише тих кандидатів, які на день виборів відбувають покарання у вигляді позбавлення волі за вчинення умисного особливо тяжкого злочину за обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили. При цьому ценз на проживання в Україні змінено на перебування в громадянстві України не менше останніх десяти перед днем виборів років для Президента та останніх п'яти – для народного депутата ВРУ.

Відповідно до конституційних змін, пропонується повністю позбавити главу держави будь-якого впливу на діяльність і кадровий склад майбутнього уряду. У першу чергу Президента позбавляють права на висунення кандидатур міністрів оборони та закордонних справ. Натомість у нього з'явиться право внесення на розгляд парламенту кандидатур очільників

Служби зовнішньої розвідки та Державного бюро розслідувань.

Президент, як і раніше, вносить за пропозицією парламентської коаліції на розгляд ВР кандидатуру Прем'єр-міністра України. Утім термін, що його відведено Президенту на роздуми, значно скорочується. Якщо раніше він мав 15 днів, тепер – п'ять. При цьому, якщо він не внесе цієї кандидатури, за нього це автоматично робить Голова Верховної Ради.

У подальшому Президент позбавляється права зупиняти дії актів Кабінету Міністрів України. Він може лише звернутися до Конституційного Суду із пропозицією розглянути відповідність цих актів Основному закону. Але до прийняття остаточного судового рішення сам факт звернення не матиме ніяких наслідків.

Державні адміністрації пропонується перейменувати в державні представництва, глави яких призначаються Президентом України за поданням уряду. Головна функція цих представництв полягатиме в координації діяльності місцевих органів виконавчої влади та нагляді за відповідністю актів органів місцевого самоврядування чинному законодавству. При цьому Президент позбавляється права звільняти глав державних представництв і скасовувати будь-які рішення виконавчої влади на місцях. Ці функції переходять виключно до Кабміну.

Таким чином, зазначають експерти, у майбутньому так звана президентська вертикаль, як така, не існуватиме.

Також опосередкованого характеру набуває вплив Президента на суддівську систему – глава держави лише призначає п'ять із вісімнадцяти членів Вищої ради юстиції. Суди в країні утворюватимуться законом, який вноситься на розгляд парламенту главою держави, але за поданням Вищої ради юстиції й тільки після погодження із Прем'єром.

Глава держави також позбавляється права на визначення процедури помилування. Якщо раніше правила помилування встановлювались Указом Президента, тепер це має відбуватися згідно з прийнятим парламентом законом про помилування.

Процедура усунення Президента від влади істотно спрощується. Імпічмент може ініціювати третина народних депутатів, а не більшість, як це передбачено чинною Конституцією. Після цього, у разі, якщо в діях Президента будуть наявні ознаки злочину, парламент простою більшістю звертається до Конституційного Суду із проханням дати свої висновки. У чинній Конституції для ухвалення цього рішення потрібно 300 голосів. Зрештою, Конституційний Суд і стає кінцевою інстанцією перевірки дій Президента на відповідність закону. Згідно з чинною Конституцією справу про імпічмент має розглядати ще й Верховний Суд.

При цьому повноваження самого Президента щодо розпуску парламенту значно звужуються. Глава держави позбавляється права на розпуск парламенту в разі неспроможності ВРУ зібратися протягом 30-ти днів або сформувати коаліцію. Президент зможе достроково припинити повноваження Верховної Ради лише в одному випадку: якщо протягом 60-ти днів після відставки Кабміну не сформовано персональний склад уряду. Крім

того, Президент буде позбавлений привілею на позачерговий розгляд його законодавчих ініціатив.

Експерти зазначають, що атмосфера стосунків між депутатами та главою держави відчувається навіть у тому, як прописані окремі нюанси, які не змінюються за суттю, але мають дати зрозуміти, яка саме інституція впливовіша та важливіша. Наприклад, у чинній Конституції вказано, що в разі необхідності Президент має право оголошувати військовий або надзвичайний стан при подальшому підтвердженні Верховною Радою. Нова редакція Основного закону, по суті, нічого не змінює – лише розставляє акценти. Зокрема, відповідно до конституційних змін, Президент не оголошує надзвичайного або військового стану, а звертається з відповідним проханням до парламенту.

Водночас у новообраного Президента буде достатньо повноважень і прав, щоб зупинити процес внесення змін до Конституції. У публічній площині новий глава держави зможе апелювати до того, що його обирали з конкретними повноваженнями і змінювати їх під час каденції не є правильним по відношенню до виборців.

У цьому контексті експерти пояснюють, що статус Президента – одне з найскладніших питань. Зокрема, І. Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ, зазначає: «...Як бути з Президентом, який обирається прямими виборами, але при цьому не повинен домінувати над урядом. Як зробити його вагомою фігурою, щоб його повноваження були суттєвими?» З огляду на це, експерт пропонує розділити на три групи ці повноваження з точки зору процедури реалізації:

- ті, які здійснюються ним самостійно (відповідно готуються й реалізуються);

- ті, які реалізуються Президентом за поданням Прем'єр-міністра, тобто це означає, що проекти цих указів готуються в Кабінеті Міністрів, а Президенту подаються лише на підпис;

- ті, які можуть ініціюватися Президентом, але не можуть набрати чинності без контрасигнації Прем'єр-міністром і міністром, який відповідальний за виконання.

Також в експертному середовищі є спірне питання – можливість головування Президента на засіданнях Кабінету Міністрів при розгляді питань, які ініціює сам глава держави. Така практика існує в багатьох країнах. У нас дехто сумнівається, що дотримання такої процедури даватиме Президенту можливість домінувати і впливати на уряд.

Для затвердження змін в остаточній редакції експерти звертають увагу на необхідність забезпечення принципу неперервності державної влади: пропонується, замість припинення повноважень, використовувати призначення позачергових виборів, і випадки передбачені в пропозиціях.

Зупинимось на деяких із запропонованих змін більш детально.

Майже всі експерти говорять про необхідність спрощення процедури імпічменту та її конкретизацію. Ю. Ключковський, керівник Інституту виборчого права, також звертає увагу на це питання. «Пропонується

залишити підставами для цієї процедури вчинення злочину, однак вилучаємо кваліфікацію факту злочину. Залишаємо виключно політичні органи, а за Конституційним Судом – дотримання процедури. Але скажіть, будь ласка, якщо ми говоримо про злочин, то де факт злочину?

Мені здається, або треба залишити ту процедуру, яка є сьогодні, можливо, помінявши кількісні параметри, щоб залишити органи, які уповноважені констатувати факт злочину, але тоді передбачити теж, що імпічмент не є кримінальною відповідальністю і не виключає притягнення до кримінальної відповідальності після цього, або розглядати спеціальну процедуру усунення Президента з поста з політичних підстав. І тоді немає потреби говорити про злочин і про те, хто встановлює факт злочину. Мені здається, що ця усічена процедура є внутрішньо суперечливою», – зазначив експерт.

В. Мусіяка, доктор юридичних наук, професор (Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова), пропонує розробити реальний механізм імпічменту. «Мене захоплює ідея, чи можна встановити обрання людини, яка не буде мати ніяких повноважень, крім одного – відслідковувати дотримання Президентом Конституції України і у всій верхівці влади, а також ставити питання перед Конституційним Судом. Ви ж бачите, що є потреба увесь час спостерігати. Вони увесь час порушують Конституцію, закон», – підкреслив експерт.

Разом з тим найбільшу увагу представників громадськості все ж таки привертає питання значного обмеження повноважень Президента. Так, Ю. Галушак, народний депутат шостого скликання переконаний, якщо з Основного закону вилучається ряд вагомих повноважень Президента, то необхідно взяти за основу саме не французьку, а польську модель. Необхідно дати Президенту повноваження розпускати парламент, коли він бачить ознаки кризи.

Також Ю. Галушак звертає увагу на важливість внесення змін до Основного закону щодо відповідальності та підконтрольності голів державних представництв (у поточній редакції Конституції – місцевих державних адміністрацій) перед Кабінетом Міністрів України. На його переконання, краще коли було б прописано, що глави державних представництв призначаються, звільняються урядом за поданням Президента. «Тому що у випадку надзвичайного чи військового стану саме глави держадміністрацій перебирають на себе представництво головнокомандуючого у регіонах. І тому Президенту не повинно бути байдуже, хто там є. Це контролер у першу чергу. Префекти знаходяться у зворотній системі зв'язку. Координація – це не прямі накази, це зворотна петля. Префект повинен бути дуже застabilізований. Тому префект повинен мати відповідний статут. Це аполітичність цієї людини, яка забезпечується тим, що він незалежний від політичних впливів уряду. Тобто вже він не може призначатись і зніматись тільки урядом. Він не повинен залежати від того, що зняли Президента чи уряд. Тому третій елемент, який має бути властивий префектам, – це ротація, коли така особа має перебувати не більше трьох

років на одному місці. А далі його переводять – хоче він того чи не хоче, щоб не зрісся з місцевою елітою. Тоді можна робити децентралізацію. В іншому випадку, ми будемо бачити те, що бачимо на Сході, коли правоохоронні органи ну чомусь страшно не хочуть займатись своїми справами», – пояснив він.

У запропонованих змінах до Конституції України глава держави буде позбавлений права подавати подання про призначення міністрів закордонних справ і оборони. Відповідно до змін, весь склад Кабінету Міністрів має призначатися Верховною Радою за поданням Прем'єра. Також Прем'єр-міністр наділяється правом клопотати перед Верховною Радою про звільнення окремих членів уряду, а Кабмін буде відповідальний тільки перед парламентом, а Президенту – лише підзвітний, хоча й отримає право призначати і звільняти (за поданням глави уряду) заступників міністрів, а також голів і заступників центральних органів влади.

І. Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ, підтримує ці зміни, коли Верховна Рада робить основний внесок у формування уряду. Тобто вона створює політичне обличчя уряду. У порівняльній таблиці до проекту закону України «Про внесення змін до Конституції України» у ст. 114 показано, якою могла б бути послідовність дій щодо формування уряду. «Я думаю, недоцільно застосовувати дуже спрощені моделі, як то було в проекті Конституції, яку вносив Ющенко в 2009 р., коли пропонувалось, що лідер найбільшої фракції стає кандидатом на посаду Прем'єр-міністра. До речі, у той момент, коли якраз існував уряд, до якого найбільша фракція в парламенті була в опозиції, така норма в Конституції призводить до того, що ми завжди змушені робити коаліційні дії. Спочатку давали право найбільшій фракції, потім вона має пересвідчитись, що вона не збирає більшості під свій уряд. І тільки потім може бути реальна кандидатура... У багатьох конституціях Європи враховані ці недоліки, і тому пропонується, щоб тут якраз Президент відіграв роль модератора і після консультацій з лідерами фракцій вносив кандидатуру на посаду Прем'єр-міністра», – зазначив він.

Згідно із запропонованими конституційними змінами, цей кандидат повинен мати два тижні на формування складу уряду й підготовку програми діяльності Кабінету Міністрів, який представляється у Верховній Раді. Тоді парламент одним голосуванням після обговорення надає вотум довіри уряду. Якщо це проходить, тоді уряд складає присягу і йде працювати. Якщо ні, якщо, наприклад, Президент неякісно виконав свою роботу, не врахував реального стану справ у парламенті, або кандидат на посаду Прем'єр-міністра неякісно сформував склад уряду й не здобув підтримки у Верховній Раді, тоді наступний крок парламент має робити без Президента. Наприклад, вдатися до рейтингового голосування або будь-яким іншим чином визначити кандидатуру на посаду Прем'єр-міністра, і він так само за два тижні формує склад уряду та подає на вотум довіри. Що стосується подальших відносин між урядом і Верховною Радою, то тут важливо, щоб вони відбувалися виключно через Прем'єр-міністра. Тобто будь-які кадрові зміни в складі

уряду мали би робитися Верховною Радою за поданням Прем'єр-міністра. Як варіант, коли йдеться про недовіру уряду в цілому, то тут, очевидно, повинні мати право на ініціативу як самі народні депутати, так і Президент України.

Запропоновані зміни до Конституції передбачають відповідальність Кабміну тільки перед ВРУ, а Президенту – лише підзвітність. Прем'єр-міністр наділяється правом клопотати перед ВРУ про звільнення окремих членів уряду. Крім того, Кабмін наділяється правом призначати і звільняти (за поданням глави КМУ) заступників міністрів, а також голів і заступників центральних органів влади.

Ю. Ключковський, керівник Інституту виборчого права, абсолютно підтримує парламентське формування уряду. Однак він застерігає, що в системі парламентського формування уряду не дуже працює принцип поділу законодавчої і виконавчої влади. І тому потрібні інші стримування й противаги, які не дають можливості запровадити, замість президентського авторитаризму, парламентський авторитаризм більшості, яка контролює уряд. Тому тут необхідно продумати, які саме повноваження мають залишитися за главою держави, оскільки він – єдиний, хто дійсно здатний стримувати і створювати противаги при поєднанні парламенту та уряду, що є неминучим при одноканальному формуванні Кабінету Міністрів.

За запропонованою редакцією змін до Основного закону центром прийняття рішень уже остаточно стає Верховна Рада. За новими правилами, кандидатуру для призначення на посаду Прем'єр-міністра вносить Президент за пропозицією парламентської коаліції у Верховній Раді, яка вже формуватиметься не фракціями, а окремими депутатами. Причому Президент має це зробити максимум на п'ятий день, а не на п'ятнадцятий, як раніше. Також саме Верховна Рада має вносити пропозиції Прем'єру щодо призначення міністрів. Також Президент не зможе зупиняти актів Кабміну, який, до речі, має тепер ексклюзивне право на формування держбюджету.

При цьому безпосередньо для депутатів створюється режим підвищеної комфортності. У порівняльній таблиці до проекту закону України «Про внесення змін до Конституції України» повністю скасована норма про обов'язкове входження народного депутата України до складу депутатської фракції політичної партії, від якої він обирався. Тобто «тушки» фактично будуть узаконені. Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата України в усіх можливих випадках у разі прийняття цієї Конституції може бути прийняте виключно Верховною Радою. Разом з тим окремо в новій редакції Конституції описана обов'язковість персонального голосування народних депутатів: рішення парламенту приймаються шляхом голосування в спосіб, що унеможливує голосування замість народного депутата України іншою особою.

Що стосується судової влади, то, відповідно до проекту закону України «Про внесення змін до Конституції України», прийняття рішення щодо недоторканності суддів тепер повністю переходить до рук самих суддів. Якщо раніше суддю можна було затримувати або заарештовувати за рішенням парламенту, тепер це прерогатива Вищої ради юстиції. Дещо

змінилися вікові та професіональні вимоги до кандидата в судді. Нині суддею може стати громадянин не молодше 25 років і стажем роботи в галузі права не менше трьох років. Змінами до Конституції пропонується підвищити ці терміни відповідно до 35 років і п'яти років стажу.

У квітні в НАН України відбувся круглий стіл на тему: «Конституційна реформа: шляхи проведення та напрямки змін», де експерти запропонували Україні перейти до триланкової системи суддів, обмежити недоторканність суддів лише функціональною діяльністю та залишити прокуратурі лише функцію державного обвинувачення. М. Козюбра, завідувач кафедри загальнотеоретичних та державотворчих наук Києво-Могилянської академії, суддя Конституційного Суду у відставці, доктор юридичних наук, порадив, що в реформуванні правосуддя доцільно почати з питання щодо системи судів загальної юрисдикції, яка існує сьогодні в Україні. Не тільки на його думку, а й на думку зарубіжних експертів, зокрема Венеціанської комісії, вона є надмірно складною. Тому що поєднання в одному судовому органі, який іменується Вищим спеціалізованим судом кримінальних і цивільних справ, а також існування господарських судів як самостійної ланки судової системи не відповідає сучасним європейським стандартам.

У зв'язку з цим, в експертів виникає питання про повернення до триланкової системи судів, яка успішно функціонує в багатьох країнах, у тому числі більшості сусідніх. Але в тій же ж концепції конституційної реформи, над якою працювала робоча група Конституційної Асамблеї, запропоновано відмовитися від фіксації у Конституції таких інституцій, як Вищий спеціалізований суд, залишивши принцип спеціалізації. «На мій погляд, це дає змогу – якщо, можливо, навіть не сьогодні і не завтра, але зваживши “за” і “проти”, зокрема фінансові можливості держави – перейти до триланкової системи суддів. Мені здається, що, загалом, це буде сприяти поліпшенню і доступу до правосуддя, тому що зараз громадяни зустрічаються з відповідними складнощами... відповідної судової системи. Я не думаю, що відразу поліпшить проблему з корумпованістю, але, очевидно, буде менше інстанцій щодо корупції. Я ще раз наголошую, запропонований варіант зовсім не означає відмову від принципу спеціалізації, але цей принцип може бути втілений в реальну практику в інших формах, але не у формах тих же ж спеціалізованих судів», – зазначив М. Козюбра.

За словами Р. Куйбіди, заступника голови правління Центру політико-правових реформ, правники в питанні системи судів орієнтувалися на рекомендації Венеціанської комісії та на досвід європейських держав. У рекомендаціях Венеціанської комісії пропонується відмовитися від чотириланкової системи. Але зазвичай органи адміністративної юстиції в більшості країн відділені від системи загальної юрисдикції. З огляду на це, фахівці пропонують, щоб було дві системи судів, щоб адміністративні суди не входили до системи судів загальної юрисдикції, де власне мають бути концентровані традиційні сфери цивільного й кримінального судочинства. Щодо спеціалізованих судів, які можуть утворюватися в рамках судів загальної юрисдикції, експерти зазначають, що це знову ж таки

спеціалізовані суди в рамках цивільної або кримінальної юрисдикції. Наприклад, суди з розгляду справ про банкрутство, суди ювенальні та інші суди. Тут ідеться про рівень судів першої інстанції передусім.

До речі, експерти не виключають, що Вища судова рада може бути й Вищою радою судівництва. Але це може бути тим органом, який може прийти на заміну великій кількості органів, які нині існують, – це вищі кваліфікаційні комісії суддів, вищі ради юстиції, ради суддів України. Це орган, який фактично має об'єднати ці всі функції в собі.

За словами Р. Куйбіди, експертним середовищем пропонується змінити систему призначення на посаду судді, яка на сьогодні є трискладовою: спочатку Вища кваліфікаційна, потім Вища рада юстиції, потім Президент. Натомість пропонується дворівнева система – це кваліфікаційна комісія, яка здійснюватиме довіру та безпосередньо призначення, переведення суддів. Остаточні рішення з цих питань прийматиме Судова рада чи Вища рада судівництва.

З процедури призначення суддів, таким чином, пропонується виключити Президента і Верховну Раду, а також у рамках Вищої судової ради чи Вищої ради судівництва пропонується передбачити третину від громадськості. Це, за словами експерта, саме те, що дає можливість уникнути корпоративності. Це як форма громадського контролю й участі громадськості в цих питаннях. Але, звичайно, відповідно до європейських стандартів, більшість у плані цього органа – це судді, обрані з'їздом суддів.

Істотне розширення повноважень Вищої судової ради (ВСР) – компетенція призначати суддів на посади, здійснювати переведення, звільнення суддів з посади, реалізовувати дисциплінарну практику, займатися організаційними і фінансовими питаннями тощо – актуалізує ряд питань: по-перше, наскільки цей орган справиться з такими повноваженнями; по-друге, наскільки в такому випадку зберігатиметься збалансоване співвідношення компетенції Вищої судової ради із суддівським самоврядуванням; по-третє, спосіб формування (пропонується, що ВСР складатиметься із 15 членів, 10 з яких призначає з'їзд суддів, а 5 – вибирає і призначає сама ВСР шляхом жеребкування).

На думку фахівців, чим менше суб'єктів формування, тим більша загроза для незалежності органа. Також, на їхню думку, не зовсім обґрунтованим видається обрання членів органа самих себе.

Важливим є також питання формування, повноважень і процедур їх реалізації Конституційного Суду Україні. У цьому контексті фахівці звертають увагу, що, зокрема, для суддів Конституційного Суду необхідний набагато ширший світогляд, ніж у судів загальної юрисдикції з традиційними підходами, які ґрунтують свою аргументацію здебільшого за правилами соланізму. «...Справді, фахівці в галузі конституційного права, публічного права мають переважати у складі Конституційного Суду. І це потрібно, очевидно, зазначити у вимогах кваліфікаційних до претендентів на місце судді Конституційного Суду. Також має бути прозорість формування корпусу Конституційного Суду. До цього має бути долучена громадськість.

Юридично і не тільки юридично має бути попереднє обговорення кандидатів, можливо, справді потрібно створити відповідну кваліфікаційну комісію в цьому плані», – зазначив М. Козюбра.

Важливим для експертів є питання реалізації Конституційним Судом своїх повноважень щодо вирішення конфліктів у системі державної влади. «Ми розглядаємо як обов'язковий елемент системи стримування і протидія і систему ефективної державної влади, тому що саме Конституційний Суд повинен бути тим органом, який буде вирішувати конфлікти, які будуть виникати між Президентом, Прем'єр-міністром, урядом чи парламентом у цілому. Для того треба було б вжити заходи для зміцнення конституційного правосуддя», – підкреслив І. Коліушко, голова правління Центру політико-правових реформ.

У зв'язку з цим, експерти радять уточнити й розширити кваліфікаційні вимоги щодо суддів Конституційного Суду, виключити з'їзд суддів як суб'єкт призначення суддів Конституційного Суду, запровадити кваліфікаційну комісію, яка здійснюватиме попереднє оцінювання кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду, з яких уже потім суб'єкти призначення – Президент і Верховна Рада обиратимуть і призначатимуть на посади суддів. І обов'язково треба гарантувати те, що Конституційний Суд даватиме відповідь на всі справи по суті, а не маніпулювати. Наприклад, закривати провадження у зв'язку з припиненням дії указу, який став приводом до звернення до Конституційного Суду.

С. Ківалов, член Венеціанської комісії від України, повідомив про те, що 13 червня на 99-й сесії Венеціанської комісії було заслухано інформацію про конституційну співпрацю з Україною.

Президент Венеціанської комісії Д. Букіккіо наголосив, що «особисто приділяє величезне значення процесу конституційної реформи в Україні». «Венеціанська комісія тривалий час співпрацює з Україною і надає свою допомогу в питаннях реформування української Конституції і законодавства. Допомогу професійних європейських конституціоналістів у цих питаннях складно переоцінити», – зазначив С. Ківалов.

Експерти Венеціанської комісії зазначили, що чекають текст змін до Конституції України, після чого в найкоротші терміни буде підготовлено висновок Венеціанської комісії. «На засіданні Венеціанська комісія дозволила доповідачам направити майбутній висновок Венеціанської комісії з питання внесення змін до Конституції українській владі до його розгляду на пленарній сесії. Думаю, депутати в Україні повинні активізуватися, вважаючи роботу над конституційною реформою пріоритетною. Консолідований текст змін до Конституції до розгляду в парламенті необхідно відправити на експертизу до Венеціанської комісії, де працюють кращі фахівці в галузі конституційного права, виборчого законодавства та інших областей права. Я дуже сподіваюся, що цей документ буде готовий незабаром. Упевнений, що висновок з Венеції на проект змін до Конституції України ми отримаємо дуже швидко. Я впевнений, що при проведенні конституційної реформи повинні обов'язково скористатися колосальним

досвідом європейських експертів», – заявив С. Ківалов.

Також політик нагадав, що наступна ювілейна 100-та сесія Венеціанської комісії відбудеться 10–11 жовтня в Римі (*Матеріал підготовлено з використанням інформацією таких джерел: Інтернет-видання «Ні корупції!»* (<http://nikoirciji.org>); Інформаційне агентство «Українські національні новини» (<http://www.unn.com.ua>); iPress (<http://ipress.ua/news>); Дзеркало тижня (<http://dt.ua>); Українська правда (<http://www.pravda.com.ua>); Uzhgorod.net.ua (<http://www.uzhgorod.net.ua>); Інтернет-видання «Закарпаття онлайн» (<http://zakarpattya.net.ua>); Espresso.tv (<http://espresso.tv>); 7 Днів. Україна (<http://7days-ua.com>); Главком (<http://glavcom.ua/articles/19654.html>).

С. Гороява, ст. науч. сотр. ФПУ НБУВ,
канд. наук по соц. комунікаціям

О «сланцевых» перспективах и их реализации...

Сегодня сланцевые месторождения газа, пожалуй, одна из самых привлекательных тем для экономических и политических манипуляций. Для Украины острота данного вопроса обусловлена вполне реальной угрозой экономической безопасности, связанной с приостановлением реализации планов потенциального выхода на энергетическое самообеспечение. Такие планы особенно ярко декларировал бывший вице-премьер Ю. Бойко. Одна из важнейших составляющих этого проекта – организация добычи сланцевого газа.

В начале июня в СМИ появилось заявление главы финансового подразделения Royal Dutch Shell С. Генри о том, что компания приостановила разведку месторождений газа на Юзовской площади на Востоке Украины (охватывает Харьковскую, Донецкую и Луганскую области). Он подчеркнул, что компания не выходит окончательно из проекта, но «мы берем перерыв для наших наземных операций», уточнил С. Генри. Причина приостановки, по его словам, – опасения за безопасность сотрудников компании (<http://minprom.ua/news/156546.html>, 3.06.2014).

Однако украинский офис Shell поспешил сгладить данное заявление: «Планы компании по разработке газа уплотненных песчаников в Украине остались неизменными. Сейчас продолжается первый подготовительный этап, который называется базовая оценка состояния окружающей среды на Юзовском участке. Ее начали в декабре 2013 г., и она до сих пор продолжается. До ее окончания не могут быть начаты никакие практические работы», – сообщили в пресс-службе компании.

В компании также уточнили, что заявление главы финансового подразделения Shell было неправильно понято (<http://ura.dn.ua/04.06.2014/157440.html>, 4.06.2014).

В то же время, несмотря на данное заявление украинского офиса Shell, как информируют СМИ, украинское правительство признает, что на данный момент добыча сланцевого газа, залежи которого расположены на Востоке Украины, является достаточно проблематичной из-за проведения АТО в Луганской и Донецкой областях. Так, в ходе заседания парламента Премьер-министр А. Яценюк заявил, что временные проблемы не позволяют осуществлять добычу газа в Славянске иностранными партнерами. Он подчеркнул, что именно в этой местности находятся главные месторождения газа (<http://www.profi-forex.org/novosti-mira/novosti-sng/ukraine/entry1008213434.html>, 4.06.2014).

Сопредседатель Фонда энергетических стратегий Д. Марунич в своем комментарии также подчеркнул, что значительная часть Юзовской площади, которую планировал разрабатывать Shell, находится как раз в районах Славянска и Краматорска. По его словам, Shell отозвал всех сотрудников оттуда еще несколько месяцев назад, и все работы прекратились. «Какие работы, если на территориях, где должны были бурить скважины, идет война!» – сказал Д. Марунич.

Он обратил внимание на то, что по жизнеспособности проект Shell можно было бы поставить на второе место после проекта добычи сланцевого газа на Западе Украины, который разрабатывает компания Chevron, хотя экономика проекта Shell лучше. «Если ситуация на Востоке Украины стабилизируется, то теоретически можно приступить к бурению на Юзовской площади», – отметил эксперт (<http://gigamir.net/money/economics/pub863219>, 6.06.2014).

Следует напомнить, что Украина и Royal Dutch Shell подписали соглашение о добыче сланцевого газа в сентябре 2013 г., договорившись о совместной разработке сланцевого газа на Юзовском месторождении. Тогда нынешний экс-президент В. Янукович заявлял о том, что Украина «в 2020 г. может выйти на полное обеспечение своих потребностей в газе, а по оптимистическому сценарию – экспортировать энергоресурсы» благодаря сотрудничеству с компаниями Shell и Chevron (<http://www.segodnya.ua/economics/enews/yanukovich-ozhidaet-gazovoy-nezavisimosti-ukrainy-v-2020-godu-473022.html>, 5.11.2013).

Следует иметь в виду, что, помимо безусловно положительных результатов, которые могла бы дать добыча сланцевого газа в Украине при сотрудничестве с компаниями Shell и Chevron, существует и ряд рисков.

Во-первых, добывать газ можно путем горизонтального бурения и гидроразрывом пласта. Основная же проблема, например при гидроразрыве, заключается в высоких экологических рисках. Правда, украинцев уверяли в том, что Shell будет работать по высоким технологическим стандартам, которыми руководствуется компания при работе в других странах, и никаких угроз для окружающей среды при реализации проекта разработки Юзовской площади нет.

Однако члены координационного совета движения «Юго-Восток» приняли официальную резолюцию о защите суверенитета и организации

государственного управления Донецкой и Луганской народных республик. В «дорожной карте независимости», которую они обнародовали, отдельным п. 3.9. значится «Запрет на добычу сланцевого газа».

Это было моментально замечено сторонниками версии, что Москва поддерживает сторонников «Новороссии» ради срыва сланцевых проектов, которые угрожают разрушить монополию «Газпрома» на украинском газовом рынке (<http://www.rosbalt.ru/ukraina/2014/05/14/1268347.html>, 14.05.2014).

Министр обороны самопровозглашенной Луганской народной республики И. Плотницкий даже заявил, что Киев ведет спецоперацию на Юго-Востоке Украины с целью вернуть под свой контроль сланцевые месторождения в Днепро-Донецкой впадине (<http://www.ridus.ru/news/160974>, 28.05.2014).

При этом следует напомнить, что в январе этого года Минприроды России, со своей стороны, распространяло опасение, что добыча сланцевого газа в Украине повредит прилегающим российским территориям и загрязнит подземные воды. Замминистра природных ресурсов и экологии РФ Р. Гизатулин направил украинским властям письмо, содержащее анализ экологических рисков, и предложил провести двустороннюю рабочую встречу (<http://www.nakanune.ru/news/2014/1/18/22338027>, 17.01.2014).

Во-вторых, экспертная среда Украины не смогла прийти к единому мнению об объемах месторождений. Многоцитируемый в СМИ независимый эксперт по данной проблеме В. Землянский утверждает, что на сегодня в проекте добычи сланцевого газа на Юзовской площади нет никаких данных, подтверждающих объемы запасов газа, объемов извлекаемых запасов и себестоимости добычи газа. «На все вопросы должно дать ответ разведочное бурение», – говорит эксперт. При этом, отмечает В. Землянский, чтобы получить точные данные, нужно пробурить не менее 50 скважин, а не 15, как запланировано по договору. Эксперт также подчеркнул, что «особенность залегания сланцевого газа в Украине позволяет прогнозировать себестоимость 250–280 дол. На скважине, без учета стоимости транспортировки» (<http://rian.com.ua/analytics/20140606/352524675.html>, 6.06.2014).

Следует отметить, что до получения оценочных данных о месторождении, действительно, трудно говорить о перспективах проекта. По оптимистичному сценарию, Юзовское месторождение способно давать порядка 20 млрд куб. м в год (столько сейчас добывает вся украинская газовая отрасль), по пессимистичному, который в начале года озвучил тогдашний министр энергетики Украины Э. Ставицкий, – 7–8 млрд куб. м.

Как сообщают СМИ, в своем комментарии ситуации лидер общественного движения «Украинский выбор» В. Медведчук высказал уверенность в том, что новые власти не откажутся от добычи сланцевого газа. По его мнению, связано это с тем, что за Shell и Chevron, которые хотят заниматься этой добычей, стоят влиятельные западные политики.

Примечательным выглядит то, что в СМИ наиболее жизнеспособным

на сегодняшний день называют проект добычи сланцевого газа на Олесской площади на территории Львовской и Ивано-Франковской областей. Однако на практике наблюдается непонятное торможение продвижения по выработанной ранее «дорожной карте» в деле осуществления проекта. Так, сопредседатель Фонда энергетических стратегий Д. Марунич подчеркнул, что проблема, которая может возникнуть при реализации этого проекта, – противодействие со стороны местных органов власти и экологических организаций. Следует напомнить, что ранее Львовский облсовет, предоставив согласие на разработку этого проекта, требовал у Кабинета Министров дополнительных преференций. В частности, депутаты Львовского облсовета хотели, чтобы правительство изыскало средства на рекультивацию свалки твердых бытовых отходов (ТБО) под Львовом и включило депутатов облсовета в состав Межведомственной комиссии по составлению и исполнению договоров о распределении продукции при эксплуатации месторождений Олесской площади.

Депутат Львовского облсовета А. Балыцкий сообщил, что ни одно из этих требований так и не было выполнено. По его словам, львовские власти однозначно будут добиваться решения проблемы рекультивации свалки ТБО. В то же время А. Балыцкий отметил, что Chevron пока не ведет никаких работ на Олесском участке, а отношение местных жителей к этому проекту назвал не очень положительным.

По оценкам Д. Марунича, экономика проекта по разработке Олесской площади хуже, чем проекта Юзовской. «Здесь та же геология, что и в Польше, где себестоимость добычи сланцевого газа оценивается в пределах 300–350 дол. За 1 тыс. куб. м. А у нас эти пласты тоньше», – сообщил он (<http://gigamir.net/money/economics/pub863219>, 6.06.2014).

Таким образом, наблюдавшееся в прошлом году торможение западноукраинскими властями реализации данного проекта продолжается, несмотря на достигнутые договоренности.

В начале июня стало известно о крахе еще одного проекта в сфере добычи углеводородов, на который делало ставку бывшее украинское правительство. Американская компания ExxonMobil, которая планировала разрабатывать Скифский участок шельфа Черного моря, отказалась от этих планов.

После присоединения Крыма Россия заявила, что продолжит разработку проектов по добыче газа на шельфе, но некоторые эксперты считают, что это маловероятно. По мнению старшего аналитика инвестиционной компании Dragon Capital Д. Саквы, международные компании не будут заниматься этим проектом совместно с Россией из-за угрозы санкций. «А у России есть свои месторождения, которые им нужно разрабатывать в первую очередь», – сказал он (<http://gigamir.net/money/economics/pub863219>, 6.06.2014).

При этом в СМИ акцентируется внимание также и на несколько иной точке зрения. РФ получила регион, который почти полностью способен обеспечивать себя газом. Основной эксплуатант крымских месторождений –

ГАО «Черноморнефтегаз» (ЧНГ), раніше входивше в склад госхолдинга «Нефтегаз України», – щорічно добував порядку 1,5–1,65 млрд куб. м газу, що на 80–82 % покриває нинішні потреби півострова. Об'єм інших добуванних в Криму вуглеводородів поки ничтожен – 67 тис. т конденсату і 8–9 тис. т нафти в рік, але шельфовий потенціал республіки оцінюється високо. Загальний об'єм запасів ЧНГ становить порядку 66 млрд куб. м газу і 22 млн т нафти, а перспективний об'єм дорівнює 73 млрд куб. м газу і 51 млн т нафти. Голова агентства «Газовий бізнес» М. Ермолович вважає, що «найбільш перспективним в плані вуглеводородних ресурсів є чорноморський сектор Криму. В даний момент вимагається також дорозвідка Кримського Приазов'я і запасів поблизу Азовського узбережжя Криму: тут теж можуть бути знайдені великі об'єми нафтогазового сировини» (<http://expert.ru/south/2014/24/shelfoviyj-prirost>, 9.06.2014). Однак всі кримські перспективи по добычі вуглеводородів на даній стадії є повністю неактуальними для економіки України внаслідок їх недостижимості.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України О. Турчинов у понеділок під час засідання погоджувальної ради нагадав, що нинішня сесія «наближається до фіналу», підкресливши, що депутатам потрібно розглянути ще багато питань.

У зв'язку з обмеженістю часу О. Турчинов звернувся до народних депутатів з проханням зменшити кількість пропозицій щодо включення до порядку денного, акцентувавши увагу на розгляді першочергових питань.

Голова Верховної Ради також повідомив, що він мав розмову з Президентом України П. Порошенком. «Ми домовилися, що він ініціюватиме на цьому тижні пропозиції щодо конституційної реформи. Йдеться про децентралізацію влади», – сказав він, додавши, що найближчим часом очікує, що всі фракції матимуть змогу ознайомитися з цими пропозиціями.

До порядку денного нинішнього пленарного тижня, повідомив О. Турчинов, також внесено урядовий блок соціально-економічних питань.

Серйозним питанням, яке потребує широкого обговорення, Голова Верховної Ради назвав питання щодо зміни виборчої системи, зокрема виборів до Верховної Ради. «Такі законопроекти, – сказав О. Турчинов, – внесені народними депутатами, і у нинішній четвер ми могли б розпочати їх розгляд».

Незалежно від виборів до парламенту, наголосив О. Турчинов, потрібно приймати рішення про вибори до місцевих рад, і попросив розглянути це питання невідкладно. Серед інших важливих питань Голова Верховної Ради назвав законопроекти про вищу освіту, про забезпечення прав і свобод громадян, які проживають у зоні АТО, а також питання щодо зміцнення

банківської системи (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 16.06).

Спикер Верховной Рады А. Турчинов поручил СБУ, МВД и Генпрокуратуре изучить информацию о причастности депутатов от фракции Партии регионов к поддержке сепаратизма и терроризма на Востоке Украины. Об этом он заявил на заседании согласительного совета.

В ходе заседания народный депутат О. Ляшко поинтересовался у лидера фракции Партии регионов А. Ефремова, что он делал в Москве и с кем там встречался. А. Ефремов ответил, что принимал участие в конференции, которая транслировалась публично.

Помимо этого О. Ляшко заявил о поддержке сепаратизма и терроризма рядом народных депутатов от Партии регионов, подконтрольных А. Ефремову. В частности, по его словам, народный депутат В. Медяник назначил награду в 1 млн грн за голову одного из военных летчиков Вооруженных сил Украины. Самого А. Ефремова О. Ляшко обвинил в финансировании терроризма. «Что касается поддержки сепаратизма и терроризма – это вопрос компетентных органов, и давайте дадим поручение, чтобы они разобрались и внесли предложения, если есть необходимость лишения депутатского иммунитета. Я прошу немедленно дать такое поручение Службе безопасности, МВД и Генеральной прокуратуре», – сказал О. Турчинов. Об этом сообщает «ЛІГАБізнесІнформ» (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 16.06).

Депутаты не приняли проект постановления, рекомендующий Президенту ввести военное положение на территории Донецкой и Луганской областей.

Народные депутаты не поддержали принятие в первом чтении проекта Постановления № 4087а „Об обращении Верховной Рады Украины к Президенту Украины в связи с событиями на Востоке Украины”.

Соответствующее решение поддержало 218 парламентариев при необходимом минимуме в 226 голосов.

Согласно постановлению, Верховная Рада должна была бы рекомендовать Президенту издать указ о введении военного положения на территории Донецкой и Луганской областей.

Кроме того, в проекте отмечается, что Верховная Рада должна была рекомендовать главе государства немедленно определиться с новыми кандидатурами на должности председателей силовых структур и внести в парламент представление о их назначении (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 17.06).

Кабинет Министров Украины просит депутатов в течение текущей

пленарній неділі внести зміни в Державний бюджет на 2014 рік щодо збільшення Фонду гарантування вкладів фізлиць. Об цьому заявив перший віце-прем'єр-міністр України В. Ярема на час загальнодержавної ради керівників депутатських груп і фракцій.

«Залишилося мало часу до кінця сьомої сесії Ради, а ситуація в економіці вимагає від нас прийняття рішень в галузях економіки, щоб стабілізувати національно-банківську систему. В першу чергу це стосується змін бюджету на 2014 рік в частині збільшення Фонду гарантування вкладів – це проекти законів № 4983 і 4938», – пояснив В. Ярема на час виступу.

Прийняття законів дозволить уряду випускати гособлігації для збільшення розмірів ФГВФЛ. Попередньо обговорювалося можливість випуску таких ОВГЗ на суму 4 млрд грн (*Мінфін.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 16.06).

Лідер фракції партії УДАР В. Ковальчук пропонує схвалити проект постанови щодо саморозпуску Верховної Ради. Про це він сказав на засіданні парламенту, передає кореспондент УНН.

«Ми пропонуємо схвалити постанову про саморозпуск парламенту», – сказав В. Ковальчук.

Він зазначив, що до перевиборів ВР має, зокрема, схвалити внесення змін до виборчого законодавства щодо переходу до пропорційної системи виборів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.06).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендує парламенту повернути на доопрацювання законопроект про доповнення ст. 23 Кодексу України про надра (щодо спеціальних дозволів на користування надрами).

Проект (реєстр. № 4391) містить визначення поняття «власні господарсько-побутові потреби», для яких передбачається використання підземних вод без отримання спеціального дозволу (ліцензії) на користування надрами, зокрема, у випадках: використання води землевласниками й землекористувачами для господарсько-питного водопостачання (централізованого та нецентралізованого) територій житлової забудови та громадських будівель; кондиціонування повітря в громадських і житлових будівлях; для поливу та миття територій населених пунктів, роботи фонтанів; сільського господарства; промислових (виробничих і технологічних) потреб.

Як вважають члени комітету, запропоноване визначення містить внутрішню неузгодженість, допускає різні трактування і є недосконалим.

Народні депутати також взяли до уваги, що документ не підтримали

Головне науково-експертного управління апарату Верховної Ради, Кабінет Міністрів, Держгеолслужба, а комітети Верховної Ради з питань бюджету та з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики висловили ряд зауважень, «врахування яких потребує доопрацювання законопроекту» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 16.06*).

Комітет з питань соціальної політики і праці заслухав питання «Про практику застосування норм Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”».

Члени комітету за результатами обговорення, зважаючи на існуюче соціальне напруження в системі загальнообов’язкового державного соціального страхування, наголосили на негайному вжитті заходів для стабілізації ситуації.

Комітет рекомендує Кабінету Міністрів:

– забезпечити своєчасне казначейське обслуговування коштів фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування і не допускати утворення заборгованості з фінансування фондами страхових виплат і соціальних послуг застрахованим особам;

– разом із сторонами соціального діалогу опрацювати питання щодо доцільності вилучення коштів загальнообов’язкового державного соціального страхування з єдиного казначейського рахунку на спеціальний казначейський рахунок для позабюджетних коштів або обслуговування цих коштів у державних банках;

– разом із сторонами соціального діалогу, фондами загальнообов’язкового державного соціального страхування визначити економічно й соціально обґрунтовані розміри єдиного внеску та пропорції їх розподілу за видами соціального страхування з метою повноцінного та ефективного забезпечення застрахованих осіб матеріальним забезпеченням і соціальними послугами;

– забезпечити належну організацію обміну інформацією між Міністерством доходів і зборів, Пенсійним фондом і фондами загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Комітет рекомендує Міністерству соціальної політики при складанні бюджетних запитів для подання Міністерству фінансів враховувати фактичну потребу Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності в коштах на виплату в пільгових розмірах допомоги громадянам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, і не допускати зменшення її розмірів.

За результатами обговорення комітет планує невідкладно подати на розгляд Верховної Ради законопроект щодо внесення змін до законодавчих актів України у зв’язку з реорганізацією органів доходів і зборів (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 13.06*).

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин рекомендує парламенту прийняти за основу та в цілому законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони подальшого в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства у разі їх примусового повернення або видворення).

Проектом (реєстр. № 2304) передбачено встановлення обов'язкової заборони подальшого в'їзду в Україну для іноземців та осіб без громадянства в разі примусового повернення таких осіб з України до іншої країни або їх примусового видворення з України, а також запровадження мінімального та максимального терміну заборони в'їзду від шести місяців до трьох років.

Як зазначалося під час обговорення, прийняття законопроекту сприятиме забезпеченню дієвого механізму додержання іноземцями та особами без громадянства Конституції і законів України, відповідальності перед суспільством, сумлінного виконання ними своїх обов'язків, а також зміцненню законності, запобіганню правопорушень у державі (***Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 13.06.***

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про участь громадян в охороні громадського порядку й державного кордону (щодо використання зброї).

Законопроектом (реєстр. № 4914) пропонується надати право членам громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону набувати і використовувати холодну та вогнепальну зброю на підставі дозволу органа внутрішніх справ, а також визначити порядок використання цієї зброї.

Проектом, зокрема, внесенням змін до ст. 14 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» передбачається встановити, що «члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, які мають дозвіл органу внутрішніх справ на придбання, зберігання і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої і дратівної дії, холодної та вогнепальної зброї, мають право під час виконання своїх обов'язків спільно з працівниками органів внутрішніх справ або прикордонниками застосовувати власні або видані цими об'єднаннями спеціальні засоби, холодну та вогнепальну зброю».

Члени комітету підтримали законопроект, прийняття якого дасть змогу громадянам, що залучені до охорони громадського порядку та державного кордону, використовувати холодну і вогнепальну зброю, що полегшить боротьбу з терористами, сприятиме збільшенню обороноздатності держави, підсилить ефективність роботи Державної прикордонної служби та інших правоохоронних органів (***Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 12.06.***

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

У суботу, 14 червня 2014 р., Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з президентом Франції Ф. Олландом на його прохання.

Ф. Олланд висловив співчуття у зв'язку з трагічними подіями та загибеллю українських військових.

П. Порошенко наголосив, що це трагічний момент для нього і всього українського народу.

Глава держави подякував президенту Франції за щирі співчуття, висловленні від імені французького народу українському народу, та активну участь Ф. Олланда в реалізації мирного плану Президента України.

Президент України висловив сподівання, що в разі відмови незаконних військових формувань припинити вогонь на території України та продовження дій, спрямованих на дестабілізацію ситуації, у тому числі незаконного перетину кордону з боку Росії, постачання озброєння, військової техніки тощо, рішення ЄС про введення секторальних санкцій проти Російської Федерації включно з припиненням військово-технічного співробітництва має бути солідарним і негайним.

Також П. Порошенко підкреслив, що налаштований на підписання Угоди про асоціацію України з ЄС найближчим часом і вже віддав доручення про підготовку його візиту до Брюсселя 27 червня цього року (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 14.06).*

12 червня 2014 р. Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з федеральним канцлером Німеччини А. Меркель, під час якої було обговорено координацію зусиль з деескалації ситуації в Донецькій і Луганській областях, діяльність тристоронньої контактної групи з реалізації положень мирного плану Президента України з урегулювання ситуації на Сході України та ряд питань щодо взаємодії України з ЄС, у тому числі у сфері енергетичної безпеки.

Федеральний канцлер заявила про послідовну підтримку ініціатив Президента України і висловила всебічну готовність сприяти процесу нормалізації ситуації.

Сторони позитивно оцінили факт надання гуманітарної допомоги Україні Червоним Хрестом Німеччини за сприяння Міністерства закордонних справ ФРН (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 12.06).*

12 червня відбулася змістовна й тривала телефонна розмова Президента України П. Порошенка і президента Російської Федерації В. Путіна.

Під час розмови сторони обговорили мирний план П. Порошенка щодо врегулювання ситуації на Сході України.

Також президенти України та Росії порушили питання щодо кроків, які необхідно здійснити для припинення вогню та вирішення ситуації мирним шляхом *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 12.06).*

Президент України П. Порошенко провів зустріч з керівниками силових відомств країни.

Під час зустрічі глава держави висловив співчуття рідним і близьким 49 українських військовослужбовців і 5 прикордонників, які загинули 14 червня під час проведення антитерористичної операції.

Президент підкреслив, що на сьогодні Збройні сили України у взаємодії з прикордонниками виконали завдання з перекриття 248 км державного кордону України. «Мета, яка поставлена у завданні, – відновити український контроль над державним кордоном країни та дати адекватну відповідь терористам», – наголосив глава держави.

Виконуючий обов'язки міністра оборони під час зустрічі доповів, що за останню добу в зоні проведення антитерористичної операції знищено понад 250 учасників незаконних збройних формувань, значна частина яких є російськими громадянами.

Глава держави звернув увагу голови Служби безпеки України на невиконання керівництвом Антитерористичного центру СБУ комплексу заходів із забезпечення безпеки літаків військово-транспортної авіації під час виконання бойових завдань зі знешкодження терористичних угруповань, зокрема в аеропорту Луганська, де відбувся терористичний акт. «Детальний аналіз причин, що призвели до зазначеної катастрофи, а також кадрові пропозиції щодо відповідальності керівництва Антитерористичного центру я чекаю від Вас, пане голово (СБУ)», – сказав П. Порошенко.

Президент дав доручення Кабінету Міністрів України до вівторка виділити кожній родині загиблого грошову компенсацію у розмірі 610 тис. грн.

На зустрічі були присутні Голова Верховної Ради України О. Турчинов та Прем'єр-міністр України А. Яценюк *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 14.06).*

Президент П. Порошенко підтримує ініціативу фракцій щодо дострокових виборів у Верховну Раду.

Президент України зустрівся з керівниками фракцій ВО «Батьківщина» С. Соболєвим, Партії регіонів О. Єфремовим, УДАРу В. Ковальчуком, ВО «Свобода» О. Тягнибоком, головою депутатської групи «Економічний розвиток» А. Кінахом та уповноваженим представником групи «Суверенна європейська Україна» І. Єремєєвим.

Під час зустрічей глава держави обговорив координацію дій щодо проведення дострокових парламентських виборів. П. Порошенко наголосив, що запит у суспільстві на повне перезавантаження влади залишається актуальним. «Я це підтримую», – заявив глава держави.

Крім того, обговорювалися ініціативи Президента щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України, який П. Порошенко назвав «довгоочікуваним» законопроектом. «Цей законопроект повністю відповідає нашій ініціативі щодо децентралізації влади і є ключовим елементом нашого мирного плану на Донбасі», – підкреслив він.

Глава держави також наголосив на необхідності чіткого розмежування повноважень між Президентом, парламентом та урядом задля ефективнішого функціонування системи влади (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 14.06*).

Президент України П. Порошенко наголошує на необхідності дотримання законодавства тими депутатами Верховної Ради, які суміщають виконання повноважень у парламенті із роботою в інших структурах, зокрема, органах виконавчої влади.

Про це йшла мова на зустрічі глави держави із керівниками парламентських фракцій. «Депутати-сумісники мають найближчим часом визначитися і прийняти рішення, де саме вони залишаються працювати», – підкреслив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2014. – 16.06*).

Президент України П. Порошенко провів зустріч із засновником фундації «Відкрите суспільство» Дж. Соросом. На зустрічі були присутні голова правління Міжнародного фонду «Відродження» О. Сушко та виконавчий директор МФВ Є. Бистрицький.

Дж. Сорос поінформував главу держави про ініціативу стратегічного плану реформ для України. Зокрема, він повідомив про створення стратегічної групи радників для допомоги уряду України. «Ми створили стратегічну консультативну групу для оперативного реагування на виклики, що виникають», – зазначив він.

Президент України наголосив на необхідності координації зусиль у проведенні реформ в Україні та заявив про рішучу підтримку ініціативи Дж. Сороса щодо запровадження безкоштовного страхування політичних ризиків для тих, хто інвестує в українську економіку або співпрацює з Україною (*Офіційне інтернет-представництво Президента України*

(www.president.gov.ua). – 2014. – 16.06).

Президент України П. Порошенко підписав Указ № 528/2014 «Про склад Ради національної безпеки і оборони України», повідомляє УНН з посиланням на прес-службу глави держави (Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).

Президент України П. Порошенко назначил экс-министра внутренних дел Ю. Луценко внештатным советником Президента Украины. Соответствующий указ размещен на сайте Президента во вторник, 17 июня.

Другим указом Президента Украины Ю. Луценко освобожден от выполнения обязанностей советника Президента Украины (внештатный) – ранее Ю. Луценко был советником и.о. Президента Украины А. Турчинова (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 17.06).

Глава Украинского государства П. Порошенко своим указом ввел должность уполномоченного Президента Украины по мирному урегулированию конфликта в Донецкой и Луганской областях и назначил на нее народного депутата Украины от фракции УДАР И. Геращенко.

Соответствующий Указ № 533/2014 размещен на сайте Президента во вторник, 17 июня.

В Указе сказано, что должность введена с целью «содействия достижению гражданского согласия, создания условий для внедрения мирного плана Президента Украины по урегулированию ситуации на Востоке Украины» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 17.06).

Прем'єр-міністр України А. Яценюк доручив захистити національні інтереси України в Стокгольмському суді й готуватися до надзвичайного стану в енергетиці.

А. Яценюк доручив Міністерству енергетики та вугільної промисловості України, Міністерству юстиції України, Міністерству закордонних справ України і НАК «Нафтогаз України» вжити всі заходи для захисту національних інтересів у Стокгольмському суді. Про це він сказав на засіданні уряду в понеділок, 16 червня.

А. Яценюк наголосив, що в арбітражному суді Стокгольма Україна вимагає компенсації від Росії в розмірі близько 6 млрд дол. США «і встановлення виключно ринкових і недискримінаційних механізмів».

Глава уряду доручив відправити урядову делегацію до Брюсселя та в країни-члени Європейського Союзу з чітким роз'ясненням української

позиції. «Вважаю, що судові перспективи в нас дуже і дуже високі», – зазначив він.

Крім того, А. Яценюк доручив Міністерству енергетики та вугільної промисловості України і Міністерству юстиції підготувати проект закону про надзвичайний стан в енергетичному секторі: «Ми повинні готуватися до самих складних часів, і ми повинні до них бути готові» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 16.06).

Говорячи про переговори з газового питання, які відбулися 15 червня, Прем'єр-міністр України А. Яценюк відзначив єдність позицій Європейського Союзу, Європейської комісії та України в газовому питанні. «Україна пішла на всі компромісні пропозиції, які були напрацьовані нашими європейськими партнерами. Тому що ми, на відміну від Росії, усвідомлюємо відповідальність за енергетичну безпеку України і Європейського Союзу», – сказав він.

Проте, наголосив А. Яценюк, російська сторона «відмовилась від будь-яких пропозицій, які базувались виключно на ринковому принципі і не мали дискримінаційних і політично мотивованих вимог, які виставляє Росія».

Він нагадав, що Україна виплатила російській стороні суму, яка є безспірною в розрахунках між «Нафтогазом» і «Газпром», у розмірі 786 млн дол. США – за ціною 268 дол. за 1 тис. куб. м газу, встановленою на I квартал цього року: «Ми готові були провести подальші розрахунки за умови підписання угоди і прийняття рішення про подальші відносини між Україною і Росією щодо газового питання».

Але це не газ. Це – загальний план Росії по знищенню України. Це – ще один етап російської агресії проти української держави і української незалежності».

За словами А. Яценюка, план Росії був абсолютно зрозумілий: «Заявити, що тимчасово ціна з 268 дол. виросла майже до 500, а потім тимчасово встановити 385. А в листопаді – грудні російський уряд повинен був би заявити: ми передумали. План чіткий, зрозумілий, вони до цього готувалися і тягнули час, щоб затягнути нас в зиму і поставити в ситуацію, в яку вони ставили Україну вже двічі. Третій раз не пройде, – сказав А. Яценюк. – Ми не будемо дотувати російський “Газпром”. Українці не будуть витягувати з кишені 5 млрд дол. США на рік на те, щоб Росія купувала за ці гроші зброю, танки, літаки і бомбила українські території».

Ми продемонстрували всьому світу, що були готові до компромісу. Спільний компроміс, напрацьований Європейською комісією і Україною, був відкинутий росіянами виключно з політичних мотивів. Усе, що пропонувалося нами, – це не те що ринково, а й прибутково, в тому числі й для російського “Газпрому”».

А. Яценюк повідомив, що 17 червня виступить із цього питання в парламенті України (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2014. – 16.06).

Україна готова дати можливість російським диверсантам скласти зброю та залишити територію. Про це заявив секретар РНБО А. Парубій на брифінгу після засідання ввечері в Києві в понеділок, 16 червня.

«Ми наголошуємо як держава, що наша мета – не війна, наша мета – мир, – зазначив він. – Ми виступаємо за те, щоб бойовики, російські диверсанти самостійно склали зброю, щоб вони змогли залишити територію України, й на тих територіях, де сьогодні відбувається дестабілізація і сутички, ми змогли якнайшвидше підтримати наших громадян для реабілітації після того страшного потрясіння, яке принесли в нашу державу бойовики, котрі прийшли ззовні, й екстремістські групи, які діють на території України».

А. Парубій наголосив, що мирний план має бути втілений як можливість для членів незаконних озброєних формувань скласти зброю. «Очевидно, на певному етапі проведення нашої операції буде запропоновано такий варіант... І буде надано чітко визначений термін на виконання цього плану», – наголосив він.

На уточнювальне запитання, про які терміни йдеться, секретар РНБО зазначив, що «йдеться про період від п'яти до семи днів». «Це період нетривалий», – резюмував А. Парубій і додав, що про конкретні терміни повідомить Президент України П. Порошенко.

За словами секретаря РНБО, ця ініціатива влади України є гуманітарною місією, яка дасть змогу уникнути жертв серед мирного населення (*Українська правда (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 16.06*).

У 2014 р. уряд має змінити систему управління країною та дати владу громадам.

«Чи на часі впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні?» – саме таку назву мала перша дискусійна панель круглого столу з питань громадського обговорення шляхів реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, яка відбулася в Житомирі за сприяння швейцарсько-українського проекту з підтримки децентралізації влади DESPRO.

На думку віце-прем'єр-міністра України, міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В. Гройсмана, «реформа не просто на часі, вона перезріла». Реформу місцевого самоврядування, за його словами, необхідно було провести одразу ж після здобуття Україною незалежності – передати громадам владу, можливості й ресурси для власного розвитку. «Натомість ми отримали зовсім іншу систему, яка породила жорстку централізацію, і суспільство знаходилося під тиском влади. Це потрібно змінити», – сказав він.

В. Гройсман зазначив, що суть реформи – надати громадам – містам, селищам і селам повноваження й ресурси для ефективного розвитку, а також можливість обирати свою владу і контролювати її ефективність. «У 2014 р.

ми маємо змінити систему управління країною і дати владу громадам. Нам потрібна сьогодні підтримка більшості парламенту, оскільки ряд законопроектів щодо реформи вже знаходиться у його стінах. Також нам необхідно внести відповідні зміни в Конституцію України, щоб раз і назавжди закріпити принципи, які дозволять нам зробити життя наших громад успішним», – сказав віце-прем'єр-міністр.

У свою чергу директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні Г. Бельтрані повідомив, що «всі опитування громадської думки, проведені в Україні, послідовно демонструють, що децентралізація є важливою для України». Він висловив упевненість у тому, що міжнародні партнери України готові підтримувати реформу місцевого самоврядування і на перших її кроках, і на етапі подальшої реалізації (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2014. – 16.06).

Під головуванням віце-прем'єр-міністра О. Сича відбулося засідання оновленої Нацради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ/СНІДу.

«Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу відіграє ключову роль у боротьбі із соціально небезпечними захворюваннями, що нищать суспільний організм. Вона не лише координує взаємодію державних та громадських інституцій, а й є головним координатором проекту Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією. Тому дуже важливо, що Нацрада в оновленому складі активізувала свою роботу», – заявив віце-прем'єр-міністр О. Сич під час засідання Національної ради.

Під час засідання було прийнято ряд важливих рішень. Зокрема, про схвалення проекту Концептуальної записки із запитом на фінансування у 2015–2017 рр. гранту Глобального фонду та її подання до Глобального фонду (рекомендований бюджет, згідно із проектом, становить близько 123,7 млн дол. США), про обрання основних реципієнтів запиту на фінансування Глобального фонду, про затвердження плану вдосконалення діяльності Національної ради тощо. «Крім злагодженої роботи Національної ради, спрямованої на протидію соціально небезпечним захворюванням, ми маємо звернути увагу й на інше, не менш важливе завдання – подолання бар'єрів у суспільстві, формування нової культури спілкування зі спільнотами, яких торкнулися ці хвороби», – зауважив віце-прем'єр-міністр.

Окремо було обговорено здійснення боротьби із туберкульозом і ВІЛ/СНІДом в умовах ускладнення ситуації в окремих регіонах України. «Попри проблеми, які виникли з огляду на окупацію Криму та події у східних регіонах, держава докладатиме зусиль до здійснення своїх функцій повною мірою. Так, зокрема, надалі розроблятиметься окремий механізм роботи в Криму в рамках проектів із боротьби з туберкульозом та СНІДом», – запевнив О. Сич (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2014. – 13.06).

Створення умов для розвитку культури має бути пріоритетом влади.

«Сильна позиція України у світі неможлива без консолідації суспільства, об'єднання навколо віковичних цінностей, які визначають нашу ідентичність та індивідуальність серед інших світових націй. Усі ці цінності й об'єднувчий потенціал несе в собі наша культура», – заявив віце-прем'єр-міністр О. Сич, відкриваючи семінар «Культурна політика в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування», що відбувався в Національній академії державного управління під патронатом віце-прем'єра.

Першорядність культурної та й у цілому гуманітарної політики має усвідомити все суспільство, передусім представники органів влади. «Потрібні не лише регулярні освітні програми для держслужбовців щодо ролі та значення культури. Потрібно переконати чиновників, які звикли все оцінювати за матеріальними критеріями, що культуру не треба вимірювати – її потрібно апріорі підтримувати як основу суспільства. Якщо не сформуємо в них такого ставлення до культури, то гуманітарна галузь не виживе», – наголосив О. Сич.

Разом з тим необхідна докорінна зміна підходів до розвитку культури. «Як свідчить світова практика, ми маємо відмовитися від централізованого управління культурою, бо воно лише заводить нас у глухий кут тоталітарного способу мислення. Культурою не треба управляти – слід створювати умови для її розвитку. Звісно, реформування цих підходів неможливе без децентралізації влади в країні загалом», – підсумував віце-прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2014. – 13.06).

Припинення постачання газу з Росії жодним чином не вплине на звичайних споживачів. Про це заявив голова правління НАК «Нафтогаз України» А. Коболєв 16 червня після засідання уряду.

«Що стосується можливості “Нафтогазу” постачати зараз газ – газ видобувається, газ в сховищах є», – запевнив А. Коболєв.

Керівник «Нафтогазу» зазначив, що переговори з російською стороною йшли дуже довго, однак, на жаль, домовитися не вдалося. «Наші російські партнери зайняли некоректну позицію, те, що вони пропонують, є апріорі неприйнятним», – зазначив А. Коболєв, наголосивши, що непринятною є насамперед не стільки ціна, як пропозиція російської сторони, яка дає змогу уряду Російської Федерації в односторонньому порядку регулювати ціну газу для України. Рівень ціни також є занадто високим. Усе це зробило подальші переговори неможливими. Україна погодилася на спільну пропозицію, яку було підготовлено й опрацьовано спільно з Єврокомісією, однак, на жаль, «Газпром» цю пропозицію відкинув, відмовившись від мирного врегулювання питання. Тож Україна сьогодні має відключення газу для споживачів. Водночас подано позов до Стокгольмського арбітражу. Далі будуть переговори з європейцями щодо зміни схеми постачання газу,

зокрема придбання його у європейських компаній, що може бути значно дешевше, ніж у Росії.

«Що стосується цін для звичайних споживачів, то тут буде публічна дискусія щодо того, який рівень ціни адекватний і справедливий для сплати українськими споживачами. І це не залежить від наших відносин з “Газпромом”», – сказав А. Коболев, додавши, що наразі цей рівень ціни є трохи нижчим, ніж у Російській Федерації.

При цьому він наголосив, що це жодним чином не пов’язано з імпортом, «це суто внутрішня дискусія». «І насправді наша висока залежність від російського газу частково є наслідком політики, коли внутрішнє видобування газу через надто низьку ціну було не вигідним», – сказав керівник «Нафтогазу». За його словами, якщо «Укргазвидобування» продає газ по 50 дол. за 1 тис. куб. м, а імпортна ціна в найкращому випадку буде 258,5 дол., то нелогічно власній компанії продавати газ за такою ціною. Тож на сьогодні, на переконання керівництва «Нафтогазу», дискусія щодо ціни на газ для споживачів як ніколи на часі. При цьому А. Коболев зазначив, що стосовно соціально вразливих верств населення існують дієві механізми захисту. З точки зору «розвитку видобутку це могло б дати поштовх» (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2014. – 16.06.*)

Першочергові завдання розвитку бібліотек – удосконалення законодавчої бази та проведення паспортизації.

У Міністерстві культури під час засідання Міжвідомчої координаційної ради з питань розвитку бібліотек та бібліотечної справи обговорили питання щодо вдосконалення законодавчої бази у сфері бібліотечної справи та проведення паспортизації бібліотек.

У засіданні взяли участь міністр культури України Є. Нищук і заступник міністра О. Журавчак.

Учасники засідання обговорили проекти нормативно-правових документів, які регламентують діяльність бібліотек. Зокрема, правила користування бібліотеками і внесення змін до Переліку платних послуг, які можуть надаватися бібліотечними закладами. Також було порушено питання щодо внесення змін до Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» та надання державної підтримки бібліотекам Українського товариства сліпих (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2014. – 16.06.*)

В этом году заработные платы учителям повышаться не будут. Об этом во время пресс-конференции сообщил министр образования и науки С. Квит.

«На сегодня я не могу сказать, когда планируется повышение зарплаты учителям. В этом году не планируется. В этом году идет индексация и индекс инфляции, и увеличения зарплаты в этом году не будет», – сообщил С. Квит.

Он отметил, что это происходит из-за плохого финансового состояния

бюджета. Также он напомнил, что в этом году из страны вывезли 100 млрд грн, поэтому бюджет этого года не позволяет повышать заработные платы (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 16.06).

ПОЛІТИКА

Европейский Союз и Украина подпишут экономическую часть Соглашения об ассоциации 27 июня. Об этом говорится в сообщении пресслужбы Совета Европы.

В сообщении отмечается, что соглашение будет подписано во время заседания Совета Европы 27 июня, вместе с подписанием соглашений об ассоциации между ЕС, Грузией и Молдовой.

Отмечается, что техническая подготовка к подписанию соглашений будет завершена в ближайшее время.

Напомним, Президент П. Порошенко намерен посетить Брюссель (Бельгия) 27 июня для подписания экономической части Соглашения об ассоциации с ЕС. Политическая часть СА была подписана 21 марта (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).

Еврокомиссия настаивает на срочном упрощении визового режима для украинцев.

Комиссар ЕС по вопросам внутренних дел С. Мальмстрем направила письма странам-членам ЕС, в которых, в частности, выступила с предложением способствовать максимальному упрощению визового режима с Украиной. «Я направила письмо еще перед тем, как мы пришли к выводу о возможности перехода ко второму этапу реализации Плана действий по либерализации виз, в котором отметила, что, несмотря на то, что Украина не входит в список стран, имеющих право на безвизовый режим, можно использовать все возможности, предоставляемые Визовым кодексом ЕС, для упрощения визового режима», – заявила С. Мальмстрем.

По ее словам, такими шагами по упрощению выдачи виз могут стать снижение или отмена визовых сборов и выдача многократных виз на длительный срок. «Некоторые страны уже достигли прогресса в этом, но не все», – добавила еврокомиссар (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 14.06).

Самопровозглашенная Донецкая народная республика планирует вступить в Таможенный союз и перейти в мультивалютную зону.

Вице-премьер самопровозглашенной Донецкой народной республики А. Пургин заявил о планах перехода в мультивалютную зону и вступления в Таможенный союз. «У нас есть рабочая версия правительственной

программы по вступлению в Таможенный союз и переходу в мультивалютную зону. Это значит, что в Донецкой республике во время переходного периода будут одновременно ходить две валюты: украинская гривна и российский рубль», – заявил А. Пургин. Также он добавил, что окончательные расчеты ДНР будут происходить в рублях (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 11.06).

Российские СМИ обнародовали экстренное заявление так называемого «министра обороны» Донецкой народной республики И. Стрелкова от 16 июня 2014 г.

В заявлении, в частности, говорится: «Дальше молчать, в надежде, что на „большой Земле“ кто-то „образумится“ уже нельзя. Поскольку привык прогнозировать на несколько шагов вперед, нахожусь в „прострации“. Нынешний „разгром“ экономики и населения я предвидел еще полтора месяца назад и призывал к вводу миротворцев, чтобы его предотвратить. Никто не обратил внимания. Теперь поздно — миротворцы сюда без боев войти ...не смогут. Теперь я призываю к срочному оказанию масштабной военной помощи. Она не поступает. Через неделю-другую (а то и раньше) может последовать военный разгром значительной части вооруженных отрядов ДНР и ЛНР. Потому как соотношение в тяжелом вооружении просто неподъемное... Когда Донецк и Луганск будут полностью заблокированы также, как Славянск, в полный рост встанет вопрос о либо:

- 1) прямом вводе войск... и полномасштабной войне;
- 2) полном „сливе“ Новороссии...

И не уверен, что данная дилемма будет решена первым способом. Скорее наоборот» (*Lenta-UA* (<http://lenta-ua.net/novosti/politika/62440-ekstrennoe-zayavlenie-igorya-strelkova-sleduyuschaya-voyna-budet-na-territorii-rossii.html>). – 2014. – 17.06).

В ЛНР заявили, что до конца 2015 г. будет введен режим открытой границы с РФ, «включая отказ от таможенного контроля».

Так называемый премьер-министр самопровозглашенной Луганской народной республики В. Никитин заявил, что до конца 2015 г. будет введен режим открытой границы с Россией. «В сфере внешней политики мы обязательно введем режим открытой границы с Российской Федерацией до конца 2015 г.», – заявил В. Никитин на пресс-конференции.

Он отметил, что «режим будет введен, включая отказ от таможенного контроля». Так называемый премьер также заявил, что уже 14 сентября текущего года пройдут выборы парламента ЛНР.

Напомним, накануне ЛНР обратилась к России с просьбой о признании ее независимости (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 11.06).

Лідер самопроголошеної Луганської народної республіки В. Болотов наголосив, що ІЛ-76 в аеропорту Луганська збили саме його бойовики. Про це повідомляє УНН з посиланням на інформацію в мікроблозі ДНР у Twitter. «Літак ВПС України ІЛ-76 в аеропорту Луганська збитий ополченцями. Хто і навіщо поширює іншу інформацію, я не знаю», – наголосив В. Болотов.

Нагадаємо, у ніч з 13 на 14 червня військово-транспортний літак Іл-76, який забезпечував перевезення особового складу під час ротації та доставки продовольства підрозділам, які виконують завдання в рамках АТО на території Луганського аеропорту, був збитий терористами при заході на посадку.

49 військовослужбовців – екіпаж літака та особовий склад, що перебував на борту літака, загинули.

При цьому напередодні з посиланням на співрозмовника в ополченні Луганська повідомлялося, що представники ЛНР припускають можливість знищення літака ВПС України з військовими на борту саме українськими силовиками (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 15.06*).

Самопровозглашеная Луганская народная республика объявила о срочной мобилизации всех военных специалистов. Об этом сообщается на сайте ЛНР в понедельник, 16 июня.

В частности, в ЛНР сообщают, что им требуются офицеры, прапорщики и сержантский состав, специалисты по ракетному вооружению, ПВО, бронетанковой технике, тяжелой артиллерии.

Напомним, 16 мая Генеральная прокуратура Украины признала самопровозглашенные Донецкую и Луганскую народные республики террористическими организациями.

Отметим, это не первая «мобилизация» в непризнанной ЛНР: еще 22 мая лидер «республики» В. Болотов подписал «указ» о военном положении и объявил всеобщую «мобилизацию».

Отметим, в Донецкой народной республике мобилизация началась 23 мая (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.06*).

В Луганской области в связи с проведением АТО остановлена работа двух газораспределительных станций (ГРС), сообщает «РБК-Украина» со ссылкой на пресс-службу ПАО «Укртрансгаз».

Как сообщается, 14 июня была остановлена работа Должанской ГРС Луганского линейно-производственного управления «Донбасстрансгаз».

По состоянию на 15:00 15 июня также была остановлена работа ГРС «Дьяково» ЛПУ «Донбасстрансгаз».

На обеих ГРС были проведены предупредительные меры по прекращению работы объекта в чрезвычайных ситуациях, персонал покинул

территорию станций, газоснабжение прекращено. Как отмечают в пресс-службе, о восстановлении нормального режима работы будет сообщено дополнительно (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.06).

Харьковская область приняла более 15 тыс. переселенцев из зоны проведения антитеррористической операции и может принять еще 420 человек. Об этом сообщил глава Харьковской областной государственной администрации И. Балута 16 июня. Он отметил, что создан реестр помещений, в которых можно расселить людей из соседнего региона, и есть база предложений харьковчан, готовых принять переселенцев (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 16.06).

15 червня близько 200 мітингувальників, обурених терактом у Луганську, у результаті якого загинуло 49 військовослужбовців, пікетували Посольство РФ у Києві.

Пікетувальники закидали будівлю Посольства РФ яйцями, після чого в неї полетіли пляшки із зеленкою. Також активісти почали трошити дипломатичні автівки. Вони перекидали їх з одного боку на інший, після чого повибивали в них шибки та пошкодили їх.

Крім того, частина радикально налаштованих мітингувальників у балаклавах намагалася прорватися на територію Посольства РФ, однак більш помірковано налаштовані пікетувальники їх зупинили.

Нагадаємо, перед цим активісти зняли з флагштока у дворі установи російський прапор, який пообіцяли відправити українським військовослужбовцям у Слов'янськ (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 15.06).

Росія «обурена нападом на Посольство РФ» у Києві.

«При безвідповідальному потуранні української влади здійснено напад на будівлю російського дипломатичного представництва, наругу над прапором Російської Федерації», – сказано в повідомленні.

У відомстві наголошують на бездіяльності органів правопорядку, яких закликали захистити Посольство РФ в Україні. «Незважаючи на неодноразові звернення МЗС Росії та Посольства Росії в Україні до української офіційної влади, органи правопорядку України так і не зробили необхідних заходів щодо захисту Посольства, що є грубим порушенням міжнародних зобов'язань України», – ідеться в повідомленні прес-служби відомства (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).

Западные страны заблокировали в СБ ООН предложенное Россией

заявление с осуждением пикетирования Посольства РФ в Киеве. Об этом сообщил дипломатический источник во всемирной организации, сообщают РИА «Новости».

«Западные делегации в Совете Безопасности заблокировали российский проект заявления с осуждением нападения на Посольство РФ в Киеве», – сказал источник. Россия предложила принять такое заявление в субботу, распространив его проект среди 15 стран-членов СБ ООН. Согласно тексту проекта заявления, СБ ООН предлагалось решительно осудить произошедшее в субботу, как «нападение на Посольство Российской Федерации в Киеве, в результате которого был причинен ущерб зданию и собственности Посольства РФ, создана угроза жизни его персонала, что серьезно мешало работе дипмиссии», – говорится в сообщении.

Как известно, в субботу сотни активистов пикетировали Посольство Российской Федерации в Киеве в связи с проникновением российских танков на территорию Украины и сбитым самолетом Ил-76. Они забросали посольство яйцами, зеленкой, перевернули машины. Позже МИД Украины заявило, что возмущение участников акции протеста у Посольства РФ в Украине было использовано для попыток провокационных действий, которые не соответствуют принятым нормам дипломатических отношений и защиты дипломатических учреждений (*ТСН.ua. (<http://ru.tsn.ua>). – 2014. – 15.06*).

У вівторок вранці під стінами Верховної Ради України проходить пікет. Про це повідомляє на своїй сторінці в Facebook рух «ЧЕСНО».

Активісти вимагають дострокових парламентських виборів. «Парламент, який голосував за «закони про диктатуру», депутати якого регулярно не можуть зібрати необхідний кворум, через що досі триває ганебна практика кнопкодавства та сумісництва, має бути оновлений!», – заявляє «ЧЕСНО».

Пікетувальники висувають вимогу дочасних парламентських виборів за новими правилами, що передбачають відкриті партійні списки, прозоре фінансування виборчих кампаній, зниження прохідного бар'єру до 3 %, а також неминучість покарання для фальсифікаторів виборів.

Вони передали свої вимоги голові Верховної Ради О. Турчинову. Той озвучив їх під час засідання ВР.

Крім вище названих там містяться вимоги до депутатів відмовитися від літніх відпусток та введення пропорційної системи за відкритими регіональними списками. Також пікетувальники вимагають, аби депутати, що причетні до кризи в країні, відмовилися від спроб балотуватися в Раду (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2014. – 17.06*).

Лідер КПУ П. Симоненко заявляє про відсутність доказів, які свідчать про причетність КПУ до фінансування тероризму в Україні,

передає кореспондент УНН.

П. Симоненко зазначив, що спрямовував відповідні запити, зокрема до Держфінмоніторингу та СБУ. Підтверджених доказів злочинних дій з боку КПУ не зафіксовано», – сказав комуніст, назвавши заяви щодо причетності КПУ до фінансування тероризму дезінформаційною кампанією, продемонструвавши відповідь від органів влади.

Нагадаємо, раніше спікер ВР О. Турчинов заявив, що направив до Міністерства юстиції листа з проханням розглянути матеріали щодо антиконституційної діяльності КПУ та подати позов до суду стосовно заборони партії в разі, якщо для цього будуть підстави (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.06).

ЕКОНОМІКА

У Києві закінчилися газові переговори, що відбувалися у форматі Україна – Росія – ЄС, під час яких «Газпром» залишився непохитним і не змінив своєї позиції, передає кореспондент УНН.

Як повідомив журналістам офіційний представник «Газпрому» О. Купріянов, позиція російського монополіста залишилася незмінною. «Російська сторона очікує оплату заборгованості, що накопичилася за газ у розмірі 1,951 млн дол. до 10:00 16 червня. У разі ненадходження коштів, як і було оголошено раніше, поставки газу в Україну переводяться на режим передоплати», – сказав О. Купріянов.

Нагадаємо, участь у тристоронніх переговорах брали глава «Газпрому» О. Міллер, міністр енергетики та вугільної промисловості України Ю. Продан, Прем'єр-міністр України А. Яценюк та єврокомісар з енергетики Г. Егтінгер (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).

«Газпром» вводить режим передоплати для поставок газу в Україну.

ОАО «Газпром» в соответствии с действующим контрактом перевел НАК «Нефтегаз Украины» на режим предоплаты поставок газа из-за отсутствия оплаты долга украинской стороной, говорится в сообщении компании.

«16 июня с 10:00 по московскому времени “Газпром”, в полном соответствии с действующим контрактом, перевел НАК “Нефтегаз Украины” на предоплату поставок газа», – говорится в сообщении.

В компании заявили, что такое решения принято по причине хронических неплатежей «Нефтегаза Украины». «Просроченная задолженность компании за поставленный российский газ составляет 4,458 млрд дол.: 1,451 млрд дол. – за ноябрь – декабрь 2013 г., 3,007 млрд дол. – за апрель – май 2014 г.», – говорится в сообщении (*Українські Національні*

Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).

«Газпром» подав до Стокгольмського арбітражу позов проти України на 4,5 млрд дол.

Російське ВАТ «Газпром» звернулося в Стокгольмський міжнародний арбітраж з позовом до НАК «Нафтогаз України» про стягнення заборгованості в розмірі 4,5 млрд дол. США у зв'язку з неналежним виконанням НАК своїх зобов'язань за Контрактом № КП від 19 січня 2009 р. щодо купівлі-продажу природного газу в 2009–2019 рр. та накопиченої українською компанією значною заборгованістю за поставлений за контрактом природний газ, а також через відсутність платежів у рахунок поточних поставок. Про це УНН повідомили в прес-службі російської компанії.

За повідомленням, від 16 червня з 9:00 ВАТ «Газпром» поставлятиме природний газ НАК «Нафтогаз України» тільки в тому обсязі, який був попередньо оплачено відповідно до умов контракту.

При цьому НАК «зобов'язана забезпечити транзит природного газу в треті країни в повній відповідності з умовами чинного контракту», – ідеться в повідомленні компанії.

«ВАТ “Газпром” розраховує на неухильне дотримання НАК “Нафтогаз України” своїх контрактних зобов'язань з транзиту газу в треті країни», – ідеться в повідомленні (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).*

«Нафтогаз» подав позов на «Газпром» до Стокгольмського арбітражу.

Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» подала позов до Арбітражного інституту при Торговельній палаті Стокгольму, у якому міститься вимога встановлення «справедливої та ринкової ціни на газ, який ВАТ “Газпром” постачає в Україну», повідомили УНН у прес-службі НАК.

Також у позові міститься вимога стягнути з ВАТ «Газпром» переплату за газ, який російський монополіст поставляв НАК «Нафтогаз України» з 2010 р. За оцінками української компанії, така переплата становить 6 млрд дол. США (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 16.06).*

Евросоюз прийняв рішення о виділенні Україні 250 млн євро безвозмездно. Эта выплата станет первой в соответствии с контрактом на 355 млн евро. Об этом 16 июня сообщили в представительстве Евросоюза в Украине.

Этот платеж Украине будет основан на вере в строительство страной сильной демократии. Это потребует от правительства Украины полной

отдачи, к примеру, в сфере конкурентных госзакупок, реформирования госслужбы и борьбы с коррупцией. Украина получит первый транш помощи после того, как выполнит четыре условия.

Второй же транш будет выплачен стране во II квартале 2015 г. – он будет равен 105 млн евро. Эта выплата будет зависеть от того, чего Украина достигла в сфере борьбы с коррупцией, управления финансами, доступа к информации и в прочих сферах (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>). – 2014. – 16.06*).

В I квартале 2014 г., по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, количество покупателей в современных форматах розничной торговли (гипермаркетах, супермаркетах, дискаунтерах и C&C) возросло на 6 %. Об этом сообщили в компании GfK Ukraine.

Как показали результаты исследования «Монитор розничной торговли» на базе потребительской панели домохозяйств GfK Ukraine, в I квартале этого года 74 % украинских домохозяйств покупали товары широкого потребления в современных форматах розничной торговли.

Наибольшими темпами росло количество покупателей гипермаркетов (+18 %) и дискаунтеров (+10 %). Соответственно возрос оборот и доля этих форматов на рынке товаров широкого потребления. Свой вклад в успех этих форматов внесли сети гипермаркетов Auchan, Там Там и Velmart, а также дискаунтер АТБ.

Что касается супермаркетов – как наиболее развитого канала современной торговли в Украине – то здесь ситуация неоднозначна: количество покупателей в целом росло (+6 %), однако они тратили меньше, несмотря на рост цен.

В то же время традиционные каналы торговли (магазины поблизости дома и гастрономы) теряли своих покупателей (*Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 13.06*).

Налоговая милиция, действующая в составе Государственной фискальной службы, остановила финансовые операции компании «НефтересурсРегионТрейд», на счетах которой находилось 190 млн грн. Об этом сообщил первый заместитель главы фискальной службы, курирующий налоговую милицию, В. Хоменко.

«С целью обеспечения возмещения нанесенных государству убытков 11 июня по представлению следователей налоговой милиции и Госфинмониторинга были остановлены операции на счетах «НефтересурсРегионТрейд». Общая сумма заблокированных средств предприятия на счетах одного из киевских банков составила 190 млн грн», – сообщил В. Хоменко во время расширенного заседания совета предпринимателей при Кабинете Министров.

Также глава налоговой милиции сообщил, что деятельность компании

«НефтересурсРегионТрейд» связана со структурами скандально известного бизнесмена С. Курченко. «Да. Мы отработываем отмывание “грязных” средств и вышли на эти каналы. Это деньги, которые были конвертированы с газового рынка», – сказал В. Хоменко (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 16.06).

По состоянию на 10 июня зерноторговые компании экспортировали 31 млн 619 тыс. т зерна с начала 2013/2014 маркетингового года. Об этом сообщили в пресс-службе Минагрополитики.

По информации ведомства, в частности, отгружена за границу пшеница – 9 млн 107 тыс. т, кукуруза – 19 млн 823 тыс. т, ячмень – 2 млн 347 тыс. т, другие зерновые – 342 тыс. т.

Кроме того, в припортовых элеваторах находится 781 тыс. т зерновых культур (пшеницы – 316 тыс. т, ячменя – 92 тыс. т, кукурузы – 370 тыс. т), загружено на корабли – 47 тыс. т.

Напомним, по последним прогнозам Минагрополитики, экспорт зерна в 2013/2014 маркетинговом году может составить около 33 млн т (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 14.06).

Украинцы больше всех платят за содержание государства. Об этом говорится в исследовании общественной организации «Case-Украина», пишет Forbes.ua.

«Расходы на содержание государства в нашей стране остаются чрезвычайно высокими. В частности, в 2013 г. они в совокупности составляли 46,2 % от ВВП – это один из самых высоких показателей государственных расходов в мире по отношению к экономической состоятельности. Как правило, такие государственные расходы могут себе позволить только экономически развитые страны», – говорится в докладе аналитиков (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 16.06).

С понедельника, 16 июня, ввоз картофеля с Украины на территорию Российской Федерации запрещен.

Картофель, который импортировался до 16 июня, проходил усиленный карантинный контроль. Как пояснили в Россельхознадзоре, это решение было принято в связи с многочисленными выявлениями в украинской продукции золотистой картофельной нематоды, которая является карантинным объектом для РФ.

Напомним, по данным государственной таможенной службы Украины, экспорт картошки в Россию с января по май 2014 г. составил чуть больше миллиона долларов. В России также действует запрет на ввоз картофеля из Евросоюза, который был введен с 1 июля 2013 г. Импорт европейского корнеплода разрешается только в случае, если подготовленные к отправке

партии проходят проверку российских специалистов (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2014. – 16.06).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ

СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

По результатам стресс-тестов НБУ составил черный список из 37 банков.

Перечень потенциально проблемных учреждений передан Фонду гарантирования вкладов.

Национальный банк по итогам проведения предварительных стресс-тестов передал Фонду гарантирования вкладов физлиц перечень 37 финансовых учреждений, в которые потенциально может быть введена временная администрация, – сообщает «Капитал».

Банкиры говорят, что к типичным проблемам украинских банков относится низкая капитализация, которая ухудшилась после глубокой девальвации гривни, а также низкое качество кредитного портфеля, из-за чего банки вынуждены нести дополнительные расходы на формирование резервов.

Из-за девальвации финучреждения были вынуждены доформировывать резервы под выданные ранее валютные кредиты. По данным НБУ, за четыре месяца украинские банки зарезервировали 23,8 млрд грн.

«НБУ точно знает, какой банк на каком уровне находится. Теперь нужно просто определить, может ли финучреждение провести антикризисные мероприятия, чтобы восстановить капитал, привлечь новый и выйти из кризиса. Практически у каждого банка есть необходимость в докапитализации. Вопрос в том, смогут ли акционеры это сделать самостоятельно или необходима помощь государства», – говорит А. Гулей, председатель правления Украинской межбанковской валютной биржи (УМВБ). По подсчетам эксперта, на сегодняшний день банковской системе не хватает для стабильной работы около 50 млрд грн и не все акционеры банков смогут найти необходимые деньги на увеличение капитала.

Фонд гарантирования вкладов активно готовится к возникновению проблем в банковской системе и думает об источниках получения денег для возможной выплаты компенсаций, если их нужно будет больше.

«По закону есть несколько источников для дополнительного финансирования фонда – НБУ, специальные сборы с банков, государственный бюджет. И уже сейчас, готовясь к минимизации возможных рисков, в Верховной Раде зарегистрировали законопроект, который предусматривает изменения в бюджет и выпуск ОВГЗ, если в этом будет реальная необходимость», – пояснил заместитель директора-распорядителя ФГВФЛ А. Оленчик (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2014. – 13.06).

Доля доллара в золотовалютных резервах НБУ восстановилась – и достигла 25,27 %.

Поступившая финансовая помощь извне помогла восстановить долю доллара США в золотовалютных резервах НБУ до 25,27 % после ее снижения до 4,49 % в апреле. Такое мнение выразил Н. Ивченко, руководитель информационно-аналитического центра FOREX CLUB в Украине.

Действительно, в апреле большую часть золотовалютных резервов уже составляли другие валюты (евро, австралийский доллар, швейцарский франк, британский фунт) и золото, так как регулятор активно продавал доллары для погашения внешней задолженности. На другие активы (за исключением доллара) приходилось 95,51 % ЗВР. По мнению эксперта, по итогам мая структура резервов значительно изменилась: доллары США – 25,27 %, евро – 44,34 %, австралийские доллары – 10,49 %, швейцарские франки – 8,65 %, британский фунт – 2,71 %, золото – 8,54 %.

«До конца года Украина может получить еще три кредита МВФ размером 1,4 млрд дол. каждый. Плюс ожидается поступление еще около 5 млрд дол. со стороны других МФКО. Тем не менее, большая часть этих денег пойдет на погашение внешней государственной задолженности, в том числе, перед МВФ, по еврооблигациям, по валютным ОВГЗ и за газ. А к концу года объем золотовалютных резервов может составить около 18 млрд дол., что близко к текущей отметке», – отмечает Н. Ивченко.

Золотовалютные резервы НБУ в мае увеличились на 3,673 млрд дол. до 17,8988 млрд дол. Это произошло за счет получения первого кредитного транша от МВФ в размере 3,19 млрд дол. и первого с января привлечения валюты за счет продаж валютных ОВГЗ на сумму 254,73 млн дол. (*Finance.ua (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 16.06*).

Вслед за рынком новых авто начал снижаться и вторичный.

В мае на вторичном автомобильном рынке был зафиксирован спад в 48 %. Сильнее рынка упал спрос на внедорожники и минивены, а востребованными остаются недорогие автомобили. Об этом сообщили в компании AUTO-Consulting.

Как сообщили в компании, после относительно небольшого спада продаж в апреле, в мае на вторичном авторынке был зафиксирован спад уже в 48 %. Еще больший спад зафиксирован в сегменте легких коммерческих автомобилей LCV (–63 %), которые традиционно покупал малый бизнес.

Как сообщал ранее «Минфин», в Украине снижается спрос на новые автомобили и в этом году ожидается падение на 40 % (*Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 13.06*).

На сегодняшний день персонал «Укрзалізниці» необходимо сократить как минимум на 10–20 %, при этом максимально задействовав их на других участках работы. Об этом заявил экс-начальник Южной железной дороги, а ныне народный депутат Украины В. Остапчук.

«УЗ нуждается в серьезном обновлении – там много людей, которые не соответствуют требованиям сегодняшнего дня», – сообщает В. Остапчук.

Вместе с тем экс-начальник ЮЖД отметил, что за последние 20 лет объемы перевозок упали в 2,5 раза, катастрофически упал транзит за последние пару лет, сокращаются доходы. «В то же время штат железнодорожников оставался за все эти годы приблизительно на одном и том же уровне. Поэтому прежде всего надо обеспечивать загруженность дорог, ведь сократить и отнять могут все», – говорит В. Остапчук (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 15.06).

Из-за остановки экспорта сладостей в Беларусь, Украина до конца 2014 г. потеряет 130 млн грн.

Введение Беларусью лицензирования импорта кондитерских изделий привело к полной остановке поставок этой продукции украинскими предприятиями, сообщила пресс-служба профильной ассоциации «Укркондпром» со ссылкой на ее руководителя А. Балдынюка.

По словам А. Балдынюка, белорусские чиновники для предоставления украинским кондитерам импортной лицензии требуют от них повысить цены на 30–500 %. Глава «Укркондпрома» считает, что такие действия властей Беларуси нарушают базовые принципы конкуренции и определяют неравноправные условия торговли украинскими кондитерскими изделиями на белорусском рынке.

«Белорусские чиновники откровенно топчутся на защищенных международным правом торговых интересах Украины, даже не утруждая себя хотя бы формальным соблюдением международных соглашений», – цитирует пресс-служба А. Балдынюка.

По подсчетам «Укркондпрома», из-за остановки экспорта сладостей в Беларусь, Украина до конца 2014 г. потеряет 130 млн грн, что будет обусловлено падением начислений налога на прибыль, сокращением валютной выручки, сокращением рабочих мест в кондитерской отрасли и смежных отраслях и т. д.

Исходя из этого, ассоциация призвала правительство Украины принять адекватные меры в ответ на незаконные действия со стороны Беларуси.

Беларусь является четвертым крупнейшим зарубежным рынком сбыта украинских кондитерских изделий. По данным Министерства доходов и сборов Украины, в 2013 г. экспорт кондитерских изделий из Украины в Беларусь составил 24,4 тыс. т на сумму 70 млн дол. (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 16.06).

Национальный банк Украины отозвал банковскую лицензию и решил ликвидировать банк «Форум». Об этом сообщил представитель Нацбанка. «Решение по ликвидации банка уже принято», – сказал он.

Ранее Фонд гарантирования вкладов предложил НБУ ликвидировать банк «Форум» с передачей части его активов и пассивов другому банку.

В свою очередь, «Альфа-банк» заявил о том, что находится в процессе оценки ситуации в проблемном финучреждении и, в случае принятия решения, будет готов принять на себя обязательства перед вкладчиками банка, часть из которых, в свою очередь, защищены гарантиями Фонда гарантирования вкладов.

Напомним, с 14 марта Фонд гарантирования вкладов ввел временную администрацию в банк «Форум» на три месяца (до 13 июня).

Контролируемая «Смарт-холдингом» компания Yernamio Consulting Limited (Кипр) владеет 98,77 % акций «Форума» (*Левый берег (<http://lb.ua>)*. – 2014. – 16.06).

«Борщевой набор» в Украине подорожал на 20 %.

Цены на «борщевой набор» в Украине по сравнению с аналогичным периодом прошлого года возросли на 20 %, сообщил директор Национального научного центра Института аграрной экономики, академик НААН Ю. Лупенко, передает пресс-служба института.

В среднем по Украине стоимость овощей «борщевого набора» в мае 2014 г. составила 14,21 грн, что на 2,7 % превысило показатель предыдущего месяца (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>)*. – 2014. – 16.06).

В центре Киева из-за долгов отключат освещение.

16 июня лишатся освещения улицы Киева в Печерском, Голосеевском, Шевченковском районах, а также памятник князю Владимиру, Аскольдова могила, Певческое поле.

Как пояснили в Киевэнерго, решение об отключении освещения связано с задолженностью коммунального предприятия «Киевгорсвет» за потребленную электроэнергию свыше 38,3 млн грн.

Ранее, 11–12 июня, Киевэнерго отключило освещение по ул. Космонавта Комарова в Соломенском районе, улицам Симиренко, Якуба Колоса, Кольцевой дороге в Святошинском районе, ул. Ленина и пр. Григоренко в Дарницком районе, ул. Закревского в Деснянском районе, ул. Мате Залки в Оболонском районе столицы (*Finance.ua (<http://news.finance.ua>)*. – 2014. – 16.06).

Цены на газ в Европе резко подскочили из-за опасений новой «газовой войны».

Котировки природного газа в Европе подскочили после того, как

Украина не смогла вовремя погасить задолженность за газ перед Россией, пишет Financial Times.

По информации издания, природный газ с поставкой в июле на бирже ICE в Лондоне подорожал на 6,2 % – до 44,45 пенсов за терм, на фоне опасений третьей «газовой войны» между Россией и Украиной за последние восемь лет и возможных перебоев с поставками этого топлива в Европу. Эквивалентный контракт в Нидерландах возрос в цене на 4,5 % (*Korrespondent.net (http://korrespondent.net). – 2014. – 16.06).*